

Iskra

8

— Škoda, da nimamo tekme v Calgaryju! Tu na Rogli so proge bolj strme pa tudi vetra ni, da bi tekma odpadla in bi imeli samo veselico...

a. NOJAK

Sita za Roglo

Kljub izredno skromni zimi, je večina Iskrinih delovnih organizacij uspešno izvedla svoje zimske športne igre, lahko bi rekli svoja dvoriščna tekmovanja, ki pa so hkrati tudi izločilna za zimske igre celotne Iskre. Seveda so imeli mnogi zaradi pomankanja snega z organizacijo teh iger ničkoliko problemov in težav — od prestavljanja terminov na poznejši in še poznejši datum do opravičevanja žičničarjev in upravljalcev smučišč. »Ob koncu tedna je naše smučišče preveč zasedeno, da bi lahko organizirali še vašo...iado«, pa ob tega, kar se je pripetilo smučarjem iz Elementov, ki so se zbrali na Rogli, zaradi orkanskega vetra pa so morali »dirko« prestaviti za teden dni. Takrat pa so imeli nekateri delovno soboto.

In ta Rogla je bila minulo soboto gostitelj tudi XXVI. zimskih športnih iger SOZD Iskra. Skozi sito vseh veleslalomskih in tekaških tekmovanj se je na igre na Rogli uvrstilo natanko 622 tekmovalcev, od tega nekako dve tretjini veleslalomistov. Ta številka je nekoliko manjša kot minula leta, to pa zato, ker se je športna komisija, ki deluje v okviru Iskrinega sindikata, odločila za skrčenje tekmovalnih razredov med moškimi v veleslalomu na enako število kot jih je med ženskami, torej na tri, kar priporoča tudi Smučarska zveza Slovenije.

Še po nečem so se te igre razlikovale od prejšnjih, po tem, da so se tako smučarji tekači kot veleslalomisti zbrali na tekmo isti dan. Tej odločitvi sta botrovala dva vzroka — denar in pa želja, da bi oboji skupaj proslavili ta športni praznik Iskre, kar Zimske športne igre SOZD Iskra nedvomno so.

LD

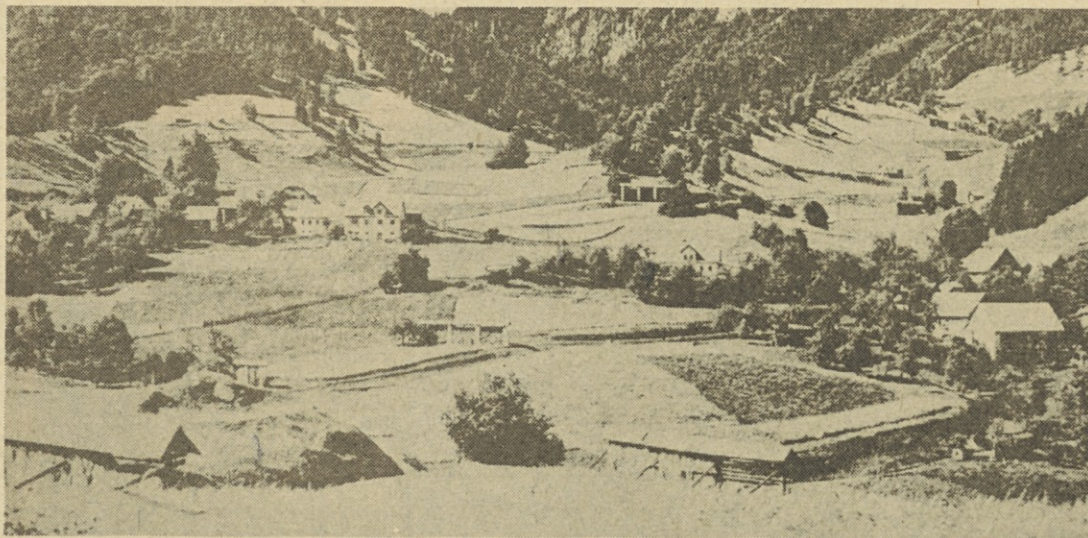
Priprave za dan Iskre in borca **Hitreje v svet**

V petek, 19. t.m. je bila v Železnikih, v kraju prireditelja letošnjega praznovanja dneva Iskre in borca, že druga seja odbora za proslavo. Na začetku seje so pregledali zapisnik prve seje in uresničitev sklepov, sprejetih na tej seji ter predlagali, da naj bi se iz Iskrinega marketinga vključila v komisijo za program in vsebino Dušan Benko, v komisijo za promet in varnost pa Marko Deu.

Nato je Dušan Benko navzočim predstavil predlog gesla in simbola letošnjega Iskrinega praznika. Letošnje geslo dneva Iskre in borca naj bi se glasilo: »Hitreje v svet«. Slogan temelji na ideji, da je naša delovna organizacija Elektromotorji kot prireditelj pretežni izvoznik elektromotorjev, ti pa se hitro vrtijo in odtod posrečena zamisel — hitreje v svet, saj zaobjema oba pojma, tako proizvodnjo, oz. njene izdelke, ki gredo pretežno v izvoz na tuje, v svet. Odbor je menil, da geslo posrečeno in kratko izraža potrebno vsebino in v celoti ustreza trenutku našega časa in prostora. Osnutek predloženega znaka pa predstavlja vetrnico, ki prav tako stilizirano označuje rotor elektromotorja, hkrati pa kaže na dinamičnost in simboliko izdelkov iz Železnikov. Odbor je, tako geslo, kot znak sprejel in tako bomo oboje našli na vseh obeležjih in predmetih, ki bodo služili proslavljanju letošnjega dneva Iskre in borca. Pri tem so še poudarili, da oboje dobro označuje, tako ambient Iskre, kot njegove značilnosti, pri čemer pa gre še za zelo enostaven, lahko razumljiv znak, isto pa velja tudi za letošnje geslo. Končno so se tudi dogovorili, da naj bi kraj prireditve povsod označili s »Soriška planina '88.«

Edina komisija, ki je v času med obema sejama krepko prijala za delo, je bila komisija za prehrano. Komisija je ugotovila, da je sorazmerno težko ugoditi zahtevi, da naj bi paket veljal 10.000 dinarjev, vendar je menila, da bi bil za Soriško planino kot delno planinsko prireditev golaž v nekem smislu neprimeren in je zato predlagala, da naj bi golaž zamenjala suha klobasa s kruhom, steklenica rebusle z nalepko, ali sok, pri čemer pa naj bi vsak obiskovalec prejel še lesen krožnik z napisom in znakom, nahrbtnik in v njem penasto gumo za sedež ter seveda tudi čaj, ki naj bi bil na voljo prav vsem. Seveda bo moč na Soriški planini dobiti tudi druge jedade in pijače, pri čemer pa je potrebno še posebej opozoriti, da bodo pivo točili le iz sodov, ker na planini, kjer se pase živina, ni dovoljeno odmetavati in puščati kakršnokoli steklenino. Na ta način se bomo tudi preudarno in smotno vključili v ohranjanje našega okolja in njegovo čim manjše onesnaževanje in poškodovanje.

Komisija za promet, oz. njen predstavnik, je na seji opozoril, da bo vsekakor promet zelo zahtevna

Hribovska vas Sorica

naloga, saj računajo, da bosta dve tretjini udeležencev prispeli z avtobusi, kar naj bi zneslo kakih 250 avtobusov, tretjina udeležencev pa naj bi prišla z osebnimi avtomobili in zato računajo, da bo potrebno spraviti na planino kakih 1700 osebnih avtomobilov. Vse to bo od te komisije terjalo zagotovo veliko naporov in logistike, saj bo potrebno najti in urediti ustrezno število parkirnih prostorov, da o treh dovoznih poteh na planino sploh ne govorimo, kjer bo seveda treba urediti enosmerni promet s časovnimi omejitvami. Zato se ne bo potrebno povezati samo z miličniškimi prometnimi organi, temveč tudi s cestnim podjetjem v Kranju, poklicnimi gasilci, vlečno in servisno službo AMD Pomoč—informacije, zdravstveno službo in seveda tudi z upravo javne varnosti. Torej čaka tudi to komisijo veliko odgovornega in organizacijskega dela.

Na seji je bilo dalje dogovorjeno, naj bi se prireditve na Soriški planini začela ob enajsti uri dopoldne tako, da bodo imeli udeleženci tudi iz najoddaljenejših krajev dovolj časa za pravočasni prihod na Soriško planino.

Glede pitne vode na Soriški planini so ugotovili, da imajo na njej rezervoar s 35.000 litri vode in, da bo zato potrebno pripeljati na planino še dodatne cisterne z vodo. Ob zaključku seje je bilo poudarjeno, da računajo z udeležbo 12.000 Iskrašev plus 3.000 udeležencev v nekakšni rezervi, pri čemer bo potrebno seveda že takoj začeti s pripravi za udeležbo, da bomo

tako lahko pravočasno dovolj točno vedeli za število udeležencev in temu ustrezno pripravili vse potrebno, da bo letošnji dan Iskre in borca potekal na Soriški planini čim bolj organizirano, gladko, veselo in praznično.

D. Ž

Obiski sejmov

Tudi v letošnjem letu organiziramo letalski prevoz za obisk naslednjih sejmov:

LEIPZIG — pomladanski sejem od 13. do 19. 3.

HANNOVER — Cebit od 16. do 23. 3.

HANNOVER — Industrijski sejem od 20. do 27. 4.

Cena poleta na osebo (povratna) znaša:

LEPZIG	500.000 din
HANNOVER	500.000 din

Dnevne polete bomo zagotovili le pod pogojem, da bo za posamezen let prijavljenih najmanj 5 potnikov.

Odhodi z letališča Brnik bodo zjutraj praviloma ob 6.30, odhodi iz Leipziga, oz. Hannovra pa med 18. in 19.

Vse podrobnejše informacije dobite pri Maji Černe tel.: 061 213-213, int.: 31-54, ali 061 222-105, kjer si tudi rezervirate prostor v letalu.

Japonski oblikovalci v Iskri

Japonsko ministrstvo za mednarodno trgovino in industrijo (MITI) in oblikovalski center iz Tokija (Japan Machinery Design Center) sta tudi letos poslala na izobraževalno turnejo po Evropi večjo skupino mladih japonskih oblikovalcev. Poleg Londona, Düseldorfa, Münchna in Pariza so se ustavili tudi v Sloveniji — v Ljubljani in Kranju.

Tradicionalna izobraževalna turneja po Evropi popelje mlade oblikovalce iz najbolj uglednih japonskih firm vsako leto v najbolj znane evropske design centre, poleg tega si ogledajo še enega ali dva pomembnejša sejma, ki sta takrat na stari celini, vedno pa obiščejo še enega vodilnih evropskih oblikovalcev. Tokrat so se japonski organizatorji turnee odločili za Davorina Savnika, slovenskega oblikovalca, ki je za znani Iskrin telefon prejel številna najvišja svetovna odlikovanja, med njimi tudi tako imenovani japonski G mark.

Japonski gostje — kar 28 jih je bilo — so si med obiskom v Sloveniji prvi dan ogledali Postojno in Postojnsko jamo ter Bled in okolico, sešli pa so se tudi na neformalen pogovor s slovenskimi oblikovalci. Prav to srečanje je bila pravšnja priložnost za predstavitev slovenske kulture in preteklosti in sedanjosti.

Drugi dan obiska v Sloveniji so bili mladi oblikovalci gostje Iskre in magistra Davorina Savnika. Le-ta jim je najprej v Iskrini poslovni stavbi predstavil svoje in slovenske dosežke na področju designa, po predavanju pa jih je sprejel tudi predsednik KPO SOZD Iskra Franc Šifkovič.

Iz Ljubljane so gostje odpotovali v kranjsko Telematiko. Ob prihodu jih je sprejel Miroslav Marc, direktor programskega področja Terminali. Skupaj z Davorinom Savnikom so si ogledali priložnost

no razstavo telefonskih aparatov in se pogovarjali o izkušnjah na področju sodobnega industrijskega oblikovanja. Odveč je poudarjati, da je oblikovalce ponovno očarala znamenita in v svetu že neštetokrat kopirana oblika aparata ETA 80. Po ogledu proizvodnje telekomunikacijske opreme jih je sprejel tudi glavni direktor DO Andrej Polenec. Med drugim je povedal, da damo v Iskri Telematiki oblikovanju izdelkov velik pomen, vendar se ne ukvarjamo samo z videzom, temveč predvsem s funkcionalnostjo oblike.

Ponedeljkovo popoldne so si gostje z Japonske ogledali Ljubljano, zatem pa so odpotovali v zadnje mesto svoje evropske turnee, v Pariz.

LD, KM

Na priložnostni razstavi je Telematika razstavila domala vse telefonske aparate, ki jih je doslej delala, osrednji del razstave pa je bil rezerviran za najvišje japonsko priznanje za obliko, znameniti G mark, ki ga je magister Savnik dobil leta 1984 za Iskrin telefon in ki je v Iskro tudi privabil japonske oblikovalce.

Mladi japonski oblikovalci so si med obiskom v Sloveniji ogledali tudi tovarno v Kranju, kjer nastaja znameniti Iskrin in Savnikov telefon.

Pred prenosom proizvodnje števecv v Malezijo

Tovarna števecv bo ustvarjala s prenosi tehnologije skoraj petino izvoza na konvertibilni trg. Iskri je uspelo prodati licence že za šest električnih števecv, ki jih izdelujejo v raznih državah. V teku so priprave za prenos proizvodnje števecv v Malezijo.

Iskra je v Malezijo v preteklih letih prodala več kot 160.000 enofaznih in trifaznih števecv v vrednosti več kot 5 milijonov dolarjev. Namesto izvoza gotovih izdelkov bo Iskra Kibernetika v prihodnje malezijskemu partnerju prodajala le znanje, sestavne dele in opremo za proizvodnjo števecv.

Predstavniki Iskre Kibernetike, Iskre Commerce in firme Mafira Meters Manufacturing iz Peraka v Maleziji so 22. februarja 1988 v Kranju uskladili pogodbo o prenosu proizvodnje enofaznih števecv E89 in dolgoročno pogodbo o prodaji opreme in sestavnih delov za števec, ki bosta podpisani marca 1988 v Maleziji.

Iskra predvideva sovlaganje v novo firmo v obliki opreme in tehnične pomoči v skupni vrednosti 200.000

V Iskri Kibernetiki so 22. februarja 1988 uskladili pogodbi o dolgoročnem sodelovanju z malezijskim partnerjem. — Foto: A. Boc

dolarjev. V Maleziji bodo vsako leto sestavili 60.000 enofaznih števecv, v prihodnjih letih naj bi se obseg proizvodnje povečal na 80.000. Načrtujejo tudi prenos tehnologije za izdelavo trifaznih števecv, in sicer za 15.000 kosov letno.

Pogodba bo veljala za obdobje pe-

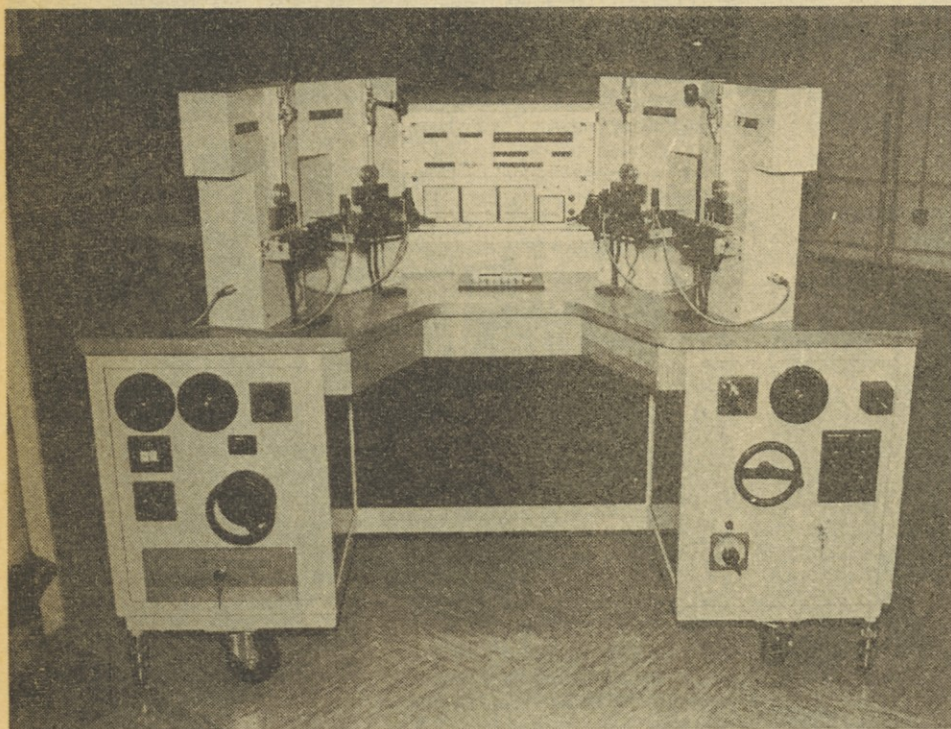
tih let. Iskra Kibernetika si je s tem za daljše obdobje zagotovila letni izvoz v višini 1 milijona dolarjev. Brez sovlaganja v novo tovarno bi ta del tradicionalnega trga verjetno izgubila, saj Malezija ne bi več uvažala gotovih števecv.

V Iskri Kibernetiki si močno prizadevajo, da bi projekt uresničili v dogovorjenem roku. Dokumentacijo in načrte za postavitev opreme v malezijski tovarni so že izdelali. Časa je malo, saj bi morali konec junija začeti s proizvodnjo. V štirih mesecih bo treba opremiti proizvodne prostore in usposobiti delavce za izdelavo kakovostnih števecv, da bi lahko pravočasno pridobili atest.

Proizvodnja števecv po Iskri licenci je julija 1987 stekla tudi v Kolumbiji, kjer vsako leto izdelajo 25.000 enofaznih števecv. Prodaja števecv na tem trgu se povečuje, zato bo treba dobaviti dodatno opremo za povečanje proizvodnje.

Prodaja podsestavov je za Iskro bolj donosna kot izvoz gotovih števecv, predvsem pa taki posli z licenčnimi partnerji omogočajo dolgoročno prodajo sestavnih delov, medtem ko so Iskrine ponudbe na natečajih elektrodistribucije odvisne od vsakokratnega izbora.

Alojz Boc

Tovarno števecv v Maleziji bo Iskra opremila s sodobno opremo. Na sliki: Kombinirana naprava za umerjanje števecv KEUN, ki jo je izdelal TOZD Inženiring. Skupna vrednost opreme bo znašala 160 tisoč dolarjev. — Foto: Ivan Okršlar

Iskra Električna orodja

Razgovor z Antonom Kašivnikom

Razvoj novih izdelkov — naša bodoča usoda

To pot je bil naš sogovornik ing. Anton Kašivnik, vodja projektov novih izdelkov v naši delovni organizaciji Industrija za električna orodja v Kranju. Po stažu je že star Iskraš, saj je v njej zaposlen že od leta 1962, med leti 1972 do 1979 pa je bil direktor takratnega TOZD ERO. Njegova trenutna funkcija v delovni organizaciji je nekakšna podaljšana roka glavnega direktorja za področje razvoja, ki terja, v nekem smislu, združevanje vseh mejnih in kompleksnih področij, saj je danes potreben kompleksen prostor k proizvodnim in razvojnim programom.

Preden sva se začela pogovarjati o problematiki razvoja novih izdelkov v njihovi tovarni, mi je sobesednik še posebej poudaril, da je ERO ena izmed redkih Iskrinih delovnih organizacij, ki se je natančno opredelila za svoj proizvodni in razvojni program vse tja do 1995. leta. Zato je razumljivo prvo vprašanje veljalo analizi razvoja njihovih novih izdelkov v minulih obdobjih.

»Analiza razvoja novih izdelkov za srednjeročno obdobje 1982/86 je pokazala, da svojih planov nismo v celoti uresničili. Za to so subjektivni in objektivni vzroki. Zaradi tega je programski svet DO sredi lanskega leta sprejel nov program do leta 1995. V tem programu so natančno določene naloge razvojnega, tehnološkega, proizvodnega in komercialnega področja. Sedanje stanje v DO ERO po mnenju programskega sveta DO in poslovodnega kolegija DO in je zato zahteval od ustreznih strokovnih služb, da se v popolnosti držijo srednjeročnega in dolgoročnega programa.

Glavne slabosti sedanjega osvajanja izdelkov so naslednje:

- čas osvajanja je odločno predolg in pomanjkljiv (tudi zaradi nedefiniranih tržnih ciljev)

- pomanjkljivo skonstruirani izdelki

- prepozno izdelan prototip

- izdelava tehnologije ne teče

- vzporedno z razvojem izdelka

- izdelava delov za poskusno

- proizvodnjo teče s pomanjkljivim vklju-

- čevanjem planiranja in kontrole

- manjka ekonomsko vodenje projek-

- tnov, manjka vrednostna analiza

- predolgi časi osvajanja pri obli-

- kovanju

- premajhna vključitev vodilnih

- delavcev v osvajanje in nadziranje

- inovacijskega postopka

- zaostajanje pri osvajanju elektro-

- niki

- dolgo in razdrobljeno osvajanje

- orodij.

Vse to kaže, da smo bili premalo

odločni, da bi sproti reševali in sank-

cionirali slabo delo in odstopanje od

načrtov.

S tem sta seveda povezani tako

komercialna kot inovacijska de-

javnost. Morda še o tem beseda ali

dve.

Kritična analiza komercialne de-

javnosti pa je pokazala, da je osvajanje

novih izdelkov življenjskega pomena

za bodočnost DO in zato ključno

vprašanje naše bodoče usode.

Programski svet je zato ponovno

sprejel model inovacijskega procesa

in določil obliko dela projektnih timov,

da bi pospešili zameno. Od novih

izdelkov pričakujemo predvsem, da

bodo:

- tehnično boljši od obstoječih

- lažji z izboljšanimi možnostmi

za rokovanje

- cenejši, kar naj prinese več dohodka DO.

Vseh teh in podobnih problemov pa seveda ni moč reševati brez investicij. Bi lahko povedali nekaj več o vaših tovrstnih vlaganjih?

»V DO je trenutno v osvajanju investicija, ki naj bodočim programom zagotovi predvsem boljše tehnološko osnovo z avtomatiziranimi tehnološkimi postopki in poda možnost za povečanje proizvodnje in s tem večjo produktivnost in boljšo ekonomiko poslovanja.

Zaradi vseh teh vlaganj je upravičeno pričakovati, da bodo strokovne službe nadaljevale delo po začrtanem programu in smernicah (poenotenje motorjev, standardizacija, tipizacija, avtomatizacija...) in da bo osvajanje novih izdelkov vendarle postal enoten proces v DO. Vse faze morajo biti terminsko opredeljene od razvoja do osvajanja.

Že prej sva na kratko spregovorila o tesni povezavi komercialne in trženja v zvezi z novimi izdelki in njihovo uveljavitvijo na tržišču, tako domačem kot tujem. Kaj menite o tem?

»S formiranjem komercialnega področja je končno nastala možnost in spoznanje, da brez predhodnih analiz trženja ne smemo začeti z razvojem. Odločitev o začetnem osvajanju mora temeljiti na rezultatih analiz, ki morajo s tržnih, tehničnih in drugih vidikov čim bolj realno oceniti potrebo po novih izdelkih. Vse nadaljnje faze osvajanja pa je treba skrbno spremljati in nadzirati, da bo čim manj odmikov od sprejetih planov.

Ugotovljeno je bilo, da nam razen v tehnološkem področju ne manjka strokovno usposobljenih ljudi, pač pa da je problem v vodenju in vzporednih dejavnostih. Seveda s tem ni rečeno, da je nadaljne usposabljanje omejeno. Nasprotno, sprejet je bil plan izobraževanja. Tudi stimulativno nagrajevanje inovacijskega dela zaostaja za željami in potrebami, kar vse bo gotovo vplivalo na končne rezultate.

In kakšne zaključke bi lahko potegnili iz vsega, doslej povedanega?

Položaj v katerem smo pa je zelo resen. Preživeli bomo samo, če se bomo hitro prilagodili dogajanjem na tržišču. Konkurenca namreč ne miruje. Nasploh pa sedanjí gospodarski trenutek in možnosti proizvodnje v Jugoslaviji niso naklonjeni napredku. Če se bomo zadovoljili z dejstvom, da se ničesar ne da, potem bodo tudi rezultati taki kot v preteklem obdobju. Posodabljanje obstoječih izdelkov pa je ena od ključnih nalog delovne organizacije. Doslej je bila pripravlje-

nost na sodelovanje in skupno delo vedno le deklarativna, zato je bila tudi odgovornost za opravljeno delo pisana vedno z malimi črkami.

Uspehi v prodaji, ki jo spremljajo samo občasne krize, nas ne smejo prehitro zadovoljiti. V skladu s časom nam hitro zastarajo obstoječi izdelki, zato bo možnost le-teh za prodajo po letu 1990 zelo majhna, naše izdelke bomo lahko samo še razprodajali po svetu, seveda v primeru, če ne bomo uresničili vseh, zgoraj omenjenih in zastavljenih ciljev. Sicer pa verjamem in sem prepričan, da bomo kljub vsem omenjenim težavam in zaprekam uspeli,« je zaključil naš razgovor Anton Kašivnik.

D. Ž. Anton Kašivnik

Iskra

Iskra ZORIN, n.sub.o.
CAOP, b.o.

Trg revolucije 3
61000 Ljubljana
(Brijona Krajnc)
Tel. 213-213 int. 3474

V marcu nadaljujemo cikel tečajev s področja izobraževanja dela na osebnih računalnikih (PC), in sicer:

3. 3. in 4. 3. 1988: SUPER PROJECT PLUS

- predstavitev dela s paketom »Super Project Plus«
- primeri načrtovanja in spremljanja projektov s SPJ +
- čas trajanja: 2 dni od 8.15. do 13. ure;
- predpogoj: poznavanje tehnike mrežnega planiranja in vodenja projektov ali
- udeležba na tečaju: »Računalniško vodenje projektov« 29. 2. in 1. 3. 1988 na CAOP;
- cena: 127.000 din

7. 3. do 9. 3. 1988: LOTUS 1-2-3, uvod

- vnos števil, formul, teksta in oblikovanje razpredelnic; delo z ukazi v programu; računanje, iskanje vnešenih podatkov, naslavljanje celic in področij, vnašanje naslovov, ukazi za razpredelnico, področja, kopiranje, premikanje, datoteke, grafikone in tiskanje;
- čas trajanja: 3 dni od 8.15 do 13.15 ure
- predpogoj: obiskovanje uvodnega tečaja;
- cena: 127.000 din

10. 3. in 11. 3. 1988: SUPER PROJECT PLUS

- vsebino, pogoje in cene glej zgoraj (3. in 4. 3. 1988)
- Prijave na tečaje: pismeno ali po telefonu na zgornji naslov. Tečaji bodo v PPC Iskra. Trg revolucije 3, Učilnica K 1, Ljubljana.

Tovarna malih zaganjalnikov

Z jasno načrtanim programom

Posebej o tovarni malih zaganjalnikov, eni izmed 11 temeljnih organizacij Iskre Avtoelektrike Nova Gorica v našem glasilu že dolgo nismo pisali, zato bomo danes priobčili sestavek. V tej temeljni organizaciji, kolektivu s 396 zaposlenimi, je namreč prišlo z letošnjim letom do zamenjave v vodstvu TOZD. Dosedanjega direktorja Jožeta Dermana, ki je prevzel opravljanje novih del in nalog je zamenjal z letošnjim novim letom Niko Trošt, dotedanji vodja področja prodaje v TOZD Komerciala Iskre Avtoelektrike.

Ker so vse spremembe seveda zanimive in bi bilo napak, če bi ostale skrite širšemu krogu bralcev našega glasila, posebej pa še samemu kolektivu tovarne malih zaganjalnikov, smo obiskali novega direktorja z namenom, da bi kaj več izvedeli o njegovih novih načrtih in sploh o viziji temeljne organizacije. Našemu vabilu se je prijazno odzval in rad odgovoril na nekaj zastavljenih vprašanj.

Tovariš Trošt, vsak začetek je težak. Kako ste se vživeli na novem delovnem mestu, v vlogi direktorja tovarne malih zaganjalnikov,

Priznati moram, da sem se v vlogo direktorja tovarne malih zaganjalnikov vživel dokaj hitro in če povem nekoliko v »hecu«, časa za »pripravnništvo« praktično ni bilo. Sodeč po prvih vtisih sem naletel na dober sprejem, tako pri najožjih sodelavcih v vodstvu TOZD, kot pri ostalih vodjih v proizvodnji in upam seveda, da tako tudi pri vseh ostalih članih našega kolektiva. Pred vse so postavljeni drzni cilji in zahtevne naloge ne le za tekoče leto, ampak tudi za daljše obdobje, zato smo takoj zagrizli v problematiko z vsemi silami, pogojenimi z nekoliko večjim optimizmom.

Katere domače in tuje kupce oskrbujete z izdelki, narejenimi v vaši TOZD?

Verjetno je vsem poznano dejstvo, da je že vse od začetka tovarne malih zaganjalnikov naša trajna in primarna usmeritev na kupce, ki vgrajujejo naše izdelke direktno na vozila, kar z drugimi besedami pomeni prvovgradnja. Največja kupca na domačem tržišču sta kragujevska Crvena zastava in novomeški IMV v tujini pa smo prisotni pri Renaultu, Peugeotu in Citroenu, resnejše kontakte o dobavah pa imamo z italijanskim gigantom Fiatom in nemškim Volkswagmom. Prodajo te vrste, oz. medindustrijskega trženja poudarjam predvsem zaradi dolgoročnosti, tržne in finančne vrednosti, velike možnosti vključevanja v postprodajne aktivnosti, kar pomeni prodajo servisnim mrežam, trgovskim podjetjem itd., nenazadnje, zaradi neprestane tekme s konkurenti in prisile po

konstrukcijsko-tehnoloških in kvalitativnih izboljšavah naše produkcije.

Seveda pa ne smemo zmolčati tudi dobršnega dela naše že utečene prodaje, namenjene trgovskim organizacijam doma in v tujini. Ta vrsta prodaje nenehno narašča in je poleg ostalega posledično vezana na direktno prodajo naših izdelkov avtomobilski industriji.

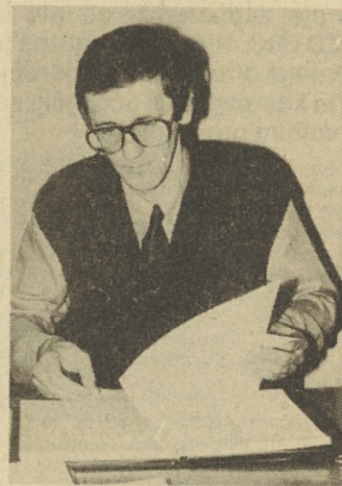
Ko sva že pri prodaji, je še kako umestno vprašanje, kako vi vidite perspektivo vaše temeljne organizacije?

Naša TOZD ima nedvomno veliko perspektivo, vendar le pod enim pogojem, da bomo znali in hoteli obvladovati njen izziv. To pomeni, da bomo morali korak za korakom dvigovati raven naše tehnologije, urejenost proizvodnje,

kontrolnih postopkov, znanja itd. Le tako bomo obstoječe vezi s kupci krepili in si pridobivali nove.

Poleg tega bomo že letos plasirali na tržišče nove družine proizvodov. Naj jih nekaj naštejemo: to so zaganjalniki s permanentnimi magneti, enosmerni motorji 12 in 24 voltni s permanentnimi magneti predvsem za pogon hidravlike itd. Že v začetku prihodnjega leta pa bomo tržišču ponudili zaganjalnike z reduktorjem, kar je praktično svetovna novost. Torej, trg imamo, program imamo, zato dileme ni in je ne sme biti. Odgovor na izziv je le v naši organiziranosti in inovativnosti.

Povrniva se nekoliko v lansko leto. Čeprav je o končnih rezultatih poslovanja še prezgodaj govoriti pa so vam v grobem ver-

Niko Trošt

jetno že znani. Kako jih ocenjujete?

Da, res je. V tem trenutku je res še nekoliko prezgodaj za natančnejšo oceno, saj je razumljivo, da vsi podatki še niso v celoti zbrani. Kljub temu pa mora biti naše vodilo usmerjeno v konsolidacijo, oz., utrditev TOZD v letu 1988 in v naslednjem obdobju, tako v smislu kvalitete in kvantitete proizvodnje. Pre-

Spominski posnetek izpred trinajstih let. Takrat (28. 11. 1974) je bila namreč otvoritev tovarne malih zaganjalnikov. Zaradi slabega vremena je bila proslava v sami tovarni, slavnosti pa so prisostvovali vsi člani kolektiva in številni gostje.

prihodnost

pričan sem, da je možno doseči in dosegati trajno dobre rezultate, vendar le, če bomo po začetnem zagonu vzgajali v vseh zastavljenih akcijah.

Vsaka proizvodnja je povezana z določeno problematiko, gotovo tudi vaša. Kaj štejete za najbolj pereče?

Naše proizvodnje zmogljivosti so (razen proizvodnje hladnega kovanja) na zgornji meji zmogljivosti, kar je na videz sicer dobro (v strokovnem smislu), po drugi strani pa je to izredno rizično, ker vsak izpad naprimer namenskega stroja, ki nima alternative, povzroča velike zastoje. To je generalni problem naše proizvodnje, ki ga rešujemo tako, da se z optimiranjem proizvodnje izogibamo zastojem in iščemo možnosti alternativnih obdelav. Vsekakor pa odpravljamo zastoj kar najhitreje z dobro usposobljeno ekipo vzdrževalcev, ki morajo seveda imeti na zalogi najvitalnejše rezervne dele. Poseben problem pa predstavlja proizvodnja hladnega oblikovanja, kjer je že izdelna »mini sanacijski program«, v katerega je zajeta vrsta aktivnosti za izboljšanje dela na obstoječih zmogljivostih ter vključevanje novih, saj se bosta že v drugi polovici leta vključili v produkcijo še dve novi tisočtonski stiskalnici.

Letošnje leto smo proglasili za leto kvalitete v Avtoelektriki. Kako boste v vaši TOZD kar najbolj dosledno uresničevali sprejeti sklep?

Odločitev vodstva delovne organizacije, naj bo leto 1988 prelomnica v smislu izboljšanja kvalitete, je vsekakor zelo na mestu, saj pomeni tudi organizirano in inovativno delovanje (gledano širše) v vseh fazah produkcijskega procesa. To je edina pot k doseganju želene kvalitete. Seveda bo tu odigralo odločilno vlogo tudi dobro in posameznim ravnom prilagojeno izobraževanje in informiranje. Naša TOZD se v akcijo vključuje z vsemi silami, bistveno pa je, da uvedemo v produkcijski proces množico dobrih zamisli, ki že obstajajo in se še razvijajo. Zavedamo se, da je osnovni cilj celotne nadgradnje osnovnega proizvodnega procesa prav v tem, da teče proizvodnja kar najbolj tekoče, predvsem pa kvalitetno.

Splošna gospodarska kriza tudi Avtoelektriki ni prizanesla. Kaj menite o tem?

Vpliv splošne gospodarske krize na našo DO, gledano skozi področje prodaje ni izrazito prisoten, da bi ogrožal naše zastavljene cilje. Temu se prilagajamo, tako programsko (na primer večja proizvodnja

rezervnih delov na račun končnih proizvodov, proizvodnja prej deficitarnih delov in podobno ter tržno večja preusmeritev blagovnih fondov v izvoz). Nekoliko težji položaj je v področju nabave, kjer so se cene z administrativnimi odločitvami skokovito povečale in jih ni mogoče kompenzirati z večjimi prodajnimi cenami. Če izhajamo s položaja kakršen pač je, bomo morali bolje notranje gospodariti in se tako izogniti negativnim trendom na stroškovni strani. Vendar pa sem optimist in menim, da smo pozitivni trend poslovanja naše DO iz zadnjih letih zmožni obdržati.

Za konec še želje, namenjene kolektivu vaše temeljne organizacije?

Skozi odgovore sem delno že omenil željo, da bi v tovarni malih zaganjalnikov še naprej ustvarjali in gojili zdravo delovno vzdušje ob odkritih medčloveških odnosih. Kolektiv me je pozitivno presenetil iz česar veje prepričanje, da je možno doseči prav vse, kar smo si zastavili v korist slehernega posameznika in celotnega kolektiva.

Tovariš Trošt, hvala lepa za izčrpen prikaz nadaljnje vizije vaše temeljne organizacije, željo po čimvečjem delovnem uspehu pri drzno zastavljenih ciljih v tovarni malih zaganjalnikov!

Marko Rakušček

Iskra ZORIN

Predstavili CA — TELLAPLAN, CA — TELLAGRAF, in CA — DISSPLA

Strokovnjaki Centra za avtomatsko obdelavo podatkov iz DO ZORIN so v tem mesecu že dvakrat prikazali za Iskro izredno zanimiv programski paket za vodenje zahtevnih projektov, tako imenovani CA-TELLAPLAN, ameriškega proizvajalca Computer Associates, največje neodvisne programske hiše na svetu.

Strokovnjaki iz Zorinovega CAOP so v februarju kar dvakrat predstavili izredno zanimiv programski paket za vodenje zahtevnih projektov CA-TELLAPLAN, hkrati pa so prikazali tudi možnosti vrhunskih paketov za poslovno grafiko CA-TELLAGRAF in CA-DISSPLA uglednega ameriškega proizvajalca Computer Associates.

Na predstavitev smo slišali, da uporaba teh kakovostnih grafičnih orodij lahko poveča ciljno udarnost pridobivanja in vodenja projektov, kot tudi učinek javnih predstavitev za skoraj polovico.

Interaktivni paket CA-TELLAPLAN podpira časovno in stroškovno obvladovanje velikih projektov ter vseh virov, tako človeških kot

strojnih, ki nastopajo v projektih. Zato je tudi idealni pripomoček za pridobivanje večjih mednarodnih poslov in ustreznih bančnih kreditov, za izvajanje in spremljanje projektov, kjer sodeluje več DO, in sploh tam, kjer so projekti zelo zahtevni in potrebujejo profesionalne pripomočke. Predstavitev je potekala prek računalnika VAX v Skupnem računalniškem centru Iskre na velikem terminalu TEKTRONIX. Obdelava projektov je možna tudi na IBM računalnikih.

Paket CA-TELLAPLAN je za Iskro zelo pomemben. Iskra je namreč za skoraj vse svoje DO nabavila programski paket SUPER PROJECT PLUS, istega proizvajalca, za vodenje manjših in srednjevelikih projektov na osebnih računalnikih. Ta se povezuje s CA-TELLAPLAN, oz. CA-TELLAGRAF in CA-DISSPLA, kar omogoča učinkovito in resnično porazdeljeno (distribuirano) vodenje projektov. Večkrat se je že govorilo o pomenu obvladovanja velikih projektov za Iskro in pridobivanju ustreznih mednarodnih poslov. Omenjeni paket CA-TELLAPLAN to zanesljivo podpira. Zato se v Iskri že pogovarjamo o tem, da bi za potrebe celotne Iskre nabavili omenjena sodobna orodja.

Mag. Džorž Krstič je prikazal nekatere pomembne Iskrine konkretne primere projektov na vrhunskem barvnem zaslonu in barvnem tiskalniku firme TEKTRONIX ter na priročnem barvnem terminalu VI-DEOTON. Od zunanjih gostov so se predstavitev udeležili gospod Ihor Staruch, vodja predstavništva Computer Associates za Avstrijo in Jugoslavijo s sodelavci.

Prve predstavitev se je iz Iskre udeležilo skoraj 50 strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vodenjem projektov, druga predstavitev pa je bila namenjena iskrinim poslovnim in strokovnim delavcem.

LD

Iskra

Iskra, Industrija anten in elektronskih naprav Vrhnika

Iskra, Antene Vrhnika je inventivno orientirana OZD, ki za doseganje načrtovanih ciljev s področja satelitskih sistemov, anten in profesionalne elektronike

**vabi k sodelovanju
ambiciozne inventivne in ustvarjalne diplomirane inženirje in inženirje elektronike,**

ki so pripravljeni svoje strokovno znanje uresničevati na področju razvoja, projektiranja in trženja.

Novim sodelavcem nudimo možnost strokovnega izpopolnjevanja, stimulativnega nagrajevanja glede na delovne uspehe in pomoč pri reševanju stanovanjskega problema.

Če smo vas pritegnili, nas pokličite po telefonu: (061) 751079, 752937, ali stopite v stik z nami, da se bomo o vsem natančno pogovorili, ali pa nam pišite na naslov:

Iskra, Industrija anten in elektronskih naprav Vrhnika, Idrijska c. 42, 61360 Vrhnika — za kadrovsko službo

Elektronika v avtomobilski industriji

Kolikšen bo delež elektronike v tipičnem osebnem avtomobilu konec naslednjega stoletja? Ameriški strokovnjaki za 1. 2000 napovedujejo isto številko v dolarjih — 2000 \$. Združenje avtomobilskih inženirjev (SAE) in inštitut IEEVTS sta skupaj z angleškimi in japonskimi strokovnjaki, organizirala številna posvetovanja, ki so skušala odgovoriti na mnoga vprašanja, kakšen bo avto prihodnosti in kakšen bo v njem delež elektronike. Seveda je številka 2000 \$ za tiste, ki so recimo v ZDA leta 1970 kupili povprečen osebni avto nedojemljiva, saj je bila cena okoli 2000 \$ — torej enaka deležu elektronike ob koncu tega stoletja. Približno takrat se je pričel tudi pohod elektronike v osebne avtomobile — diode, tranzistorji, integrirana vezja, releji, stikala itd.

Današnja cena povprečnega avtomobila v ZDA je okoli 10.000 \$, v njem pa ocenjujejo, je za okoli 500 \$ elektronskih delov. Nomenklatura izdelkov elektronike je seveda precej precizna tako, da omogoča realne primerjave med obdobji 1970—2000. Zajema polprevodnike (mikroprocesorji, diode, tranzistorji), senzorje, stikala, prikazovalnike (CRT, LED, LCD) pasivne elektronske elemente (kondenzatorji, dušilke, hibridna vezja, upori, itd.) releje, konektorje, povezovalne elemente (tiskana vezja, ožičenje), električne motorje, ipd.

Studije zatrjujejo, da bo ta delež nenehno naraščal in v l. 1990

dosegel 12% prodajne cene, v l. 1995 17% ter do leta 2000 napovedanih 20%. Če je soditi po statistikah zadnjih dveh desetletij, so te napovedi povsem realne in uresničljive, še posebej, če upoštevamo, da so že danes v razvoju modeli osebnih avtomobilov za naslednje desetletje (GM, FORD, CHRYSLER že pripravljajo vozila za prodajno sezono 1992).

Vzroke za takšno rast elektronike v osebnih avtomobilih je dokaj enostavno razumeti. Predvsem naftna kriza sredi sedemdesetih let je prisilila svetovno avtomobilsko industrijo v izboljšanje porabe goriva. Marsikje je pričelo tudi resno osveščanje

glede zaščite okolja in ekologija je narekovala precejšnje spremembe v konstrukciji avtomobilov. Porabniki so zahtevali izboljšanja zlasti glede varnosti, zanesljivosti upravljanja in ne nazadnje udobja — na vsa ta vprašanja skupaj pa je lahko odgovorila le elektronika.

Če se za hip ustavimo ob teh zahtevah, nam napovedi o l. 1995/2000 ne bodo več tuje. Tudi danes že obstajajo avtomobili (seveda izključno v prestižnem razredu), ki so natrpani z različno elektronsko opremo — v ZDA ima npr. Cadillac Atlante, sicer serijski model, za precej nad 2000 \$ standardne elektronske

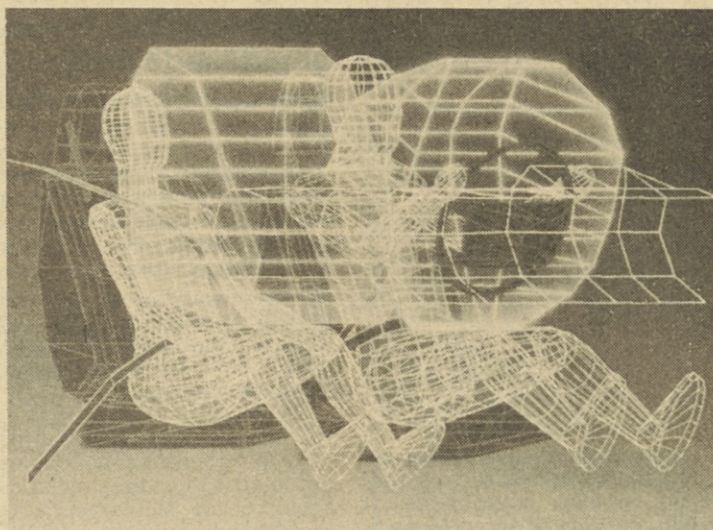
na naprava, deblokiranje zavor, itd.) Tudi v vzdrževanju avtomobilov in servisiranju predvidevajo temeljite spremembe, zlasti v elektronski diagnostiki vozil (že danes ima BMW serija 7 Hewlet Packardov diagnostični center, prav tako s Hewlet Packardom sodeluje FORD).

Gotovo je področje novosti tudi navigacija — pred dnevi so slišali za poskuse TOYOTE v Tokiju, kjer so razmeščeni oddajniki za elektronsko navigacijo vozil. Ta imajo nekakšen mini-računalniški center in z izmenjavo disket s spominom, se izbira optimalna navigacija vozil.

Poskusi se nadaljujejo tudi na področju varnejšega upravljanja vozil v težavnih vremenskih razmerah — kot vizualno tipalo služi naprava z infrardečim upravljanjem. Izvedbe navigacijskih sistemov so različne od obcestnih oddajnih postaj stebrov do radijske povezave in celo satelitske — takšen sistem je lani predstavil ROCKWELL COLLINS, ki naj bi omogočal vozniku natančno identifikacijo pozicije in gibanja ter želene smeri vozila.

Vse te spremembe narekujejo tesno povezovanje avtomobilске industrije in proizvajalcev elektronike, zlasti polprevodnikov. Podoba avtomobilске industrije se spreminja in ta skuša s svojimi sistemskimi znanji elektronični narekovati tiste cilje, ki bodo temelj varne in udobne vožnje ob koncu tega stoletja.

Brane Gruban

Iskra

Iskra Elementi
TOZD Magneti

Ljubljana, Stegne 21

Razmišljate o spremembi delovnega okolja? Želite ostati v Iskri?

V naši temeljni organizaciji, edini v jugoslovanskem prostoru, ki se ukvarja s proizvodnjo permanentnih — kovinskih magnetov, potrebujemo nove sodelavce. V svojo sredino vabimo:

dipl. inženirja strojništva

s triletnimi delovnimi izkušnjami, za opravljanje dela in nalog na področju razvoja in avtomatizacije strojev in naprav

strojnega tehnika

z dvoletnimi delovnimi izkušnjami za opravljanje del in nalog v razvoju in tehnologiji.

strojnega ključavničarja

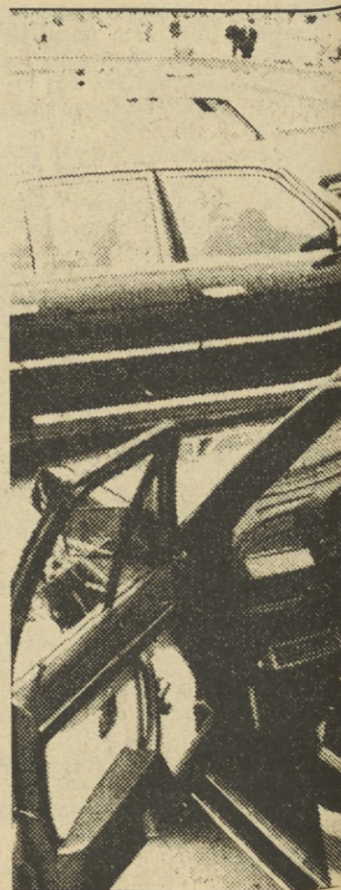
z dveletnimi delovnimi izkušnjami, za opravljanje dela in nalog na izdelavi magnetnih sistemov

monterja vodovodnih naprav

s triletnimi delovnimi izkušnjami

Dodatne informacije lahko dobite po tel.: 576-636. Vloge pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra Elementi, TOZD Magneti, Stegne 21, Ljubljana.

opreme pa tudi evropskim in japonskim petičnežem je že danes na voljo precej modelov s številnimi elektronsko krmiljenimi funkcijami. Vsi trije ameriški giganti GM, FORD, CHRYSLER so se vrgli v neusmiljeno bitko za razvoj osebnih avtomobilov, katerih mnoge funkcije bo upravljala elektronika — zlasti mikroprocesorji, hibridna tehnologija, nove polprevodniške komponente. GM je svoji svetovno znani diviziji DELCO ELECTRONICS pridružil giganta ameriške vesoljske tehnologije HUGHES in samo s tem pridobil 26.000 znanstvenikov in inženirjev ter nad 100 različnih tehnologij. GM že nekaj časa dela na projektu TRILBY, povsem novem konceptu konstrukcije avtomobilov, ki pa zaradi razumljivih in dolgih razvojnih ciklov, najbrž ne bo dal prodajljivih modelov pred koncem stoletja. Elektronika bo najbrž krmilila spremenljivo geometrijo vozil (spoilerji), voznikov infomacijski center, alarmni sistem za izogibanje trčenju, glasovne ukaze za različne komande, radijski sprejemnik, telefon, samozatemnevanje oken, klimatizacijo, alarmno protivlomno napravo, upravljanje vozila, svetlobna telesa in številne ostale funkcije, ki so vozniku navzven manj vidne (poraba goriva, čistil-

Dr. Julij Bertoncelj

Kaj je novega na področju inženirskega snovanja izdelkov

**Poročilo s 4. mednarodnega kongresa o inženirskem snovanju izdelkov, ICED 87
v Bostonu od 17. — 20. avgusta 1987**

**Naš znameniti slovenski znanstvenik Jožef Stefan je nekoč izjavil nekako tako:
»... gorje tistemu narodu, ki ne bo mogel narediti boljšega blaga od tistega iz tujih
dežel. Prizadela ga bo propast in revščina...« V podobnem smislu pa je tudi izzve-
nela celotna vsebina in sporočilo 4. mednarodnega kongresa o inženirskem sno-
vanju izdelkov v Bostonu!**

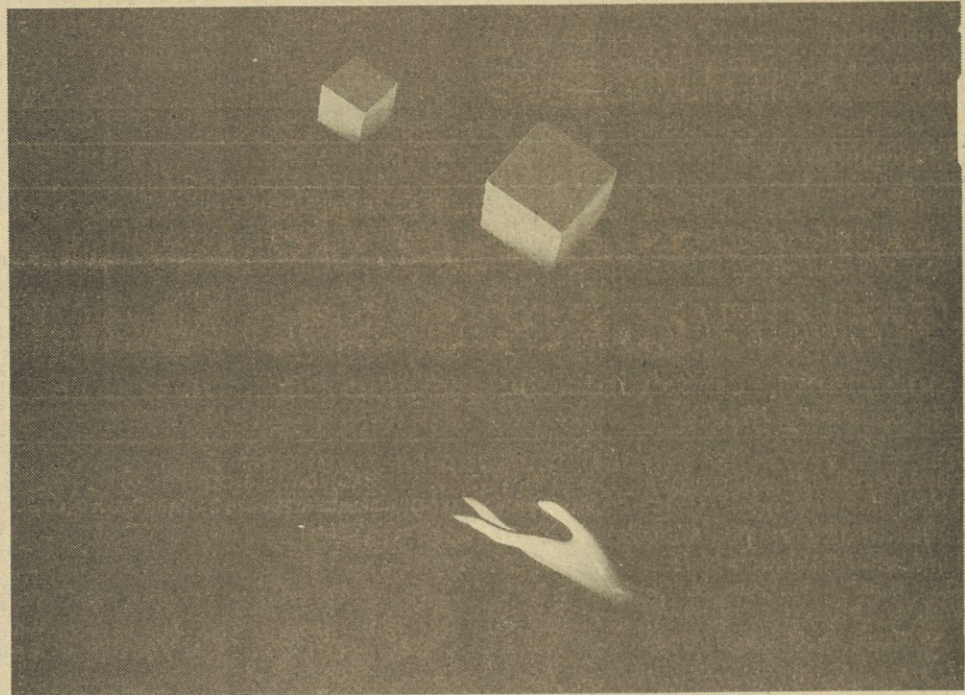
Kaj je novega na področju inženirskega

Industrijski izdelek vedno predstavlja zaključen rezultat celotne verige nekega proizvodnega procesa in zato tudi, v indirektnem smislu, gospodarskega sistema. Preprosto povedano: industrijski izdelki so, zaradi direktne manifestacije znanja, veščin in izkušenj v raziskovalno-razvojnem, proizvodno-tehnološkem in tržnem smislu, v vsakem reprodukcijskem procesu, najbolj pravi, najbolj neposredni »paradni« konji, tudi družbenega sistema. To pomeni, industrijski izdelki predstavljajo najboljše zrcalo vsake družbene skupnosti.

Sodobno snovanje industrijskih izdelkov torej predstavlja eno izmed najbolj pomembnih in tudi najbolj dinamično spreminjajočih se aktivnosti vsakega umnega proizvodnega gospodarstva, kajti industrijska proizvodnja izdelkov je tisto »polje« in industrijski izdelki so tista »poljščina«, ki ustvarja »kruh in možnosti« vsem ostalim družbenim dejavnostim. V indirektnem smislu je to tista dejavnost, ki bistveno odloča o stanju in perspektivi vsakega gospodarstva, in s tem tudi narodnega jaza.

Iz takega izhodišča lahko tudi sklepamo o pomembnosti omenjenega kongresa, ki je bil tokrat organiziran, po Rimu (1981), Kopenhagnu (1983) in Hamburgu (1985), v Združenih državah Amerike, in se ga je udeležilo blizu tisoč udeležencev, predvsem iz razvitega sveta.

ICED predstavlja na področju inženirskega snovanja izdelkov največjo strokovno prireditev na svetu, pri čemer je osnovni namen te konference v tem, da se vsake dve leti oceni razvojno stanje in razvojne tendence posameznih strokovnih segmentov tega izrazito interdisci-

plinarnega področja.

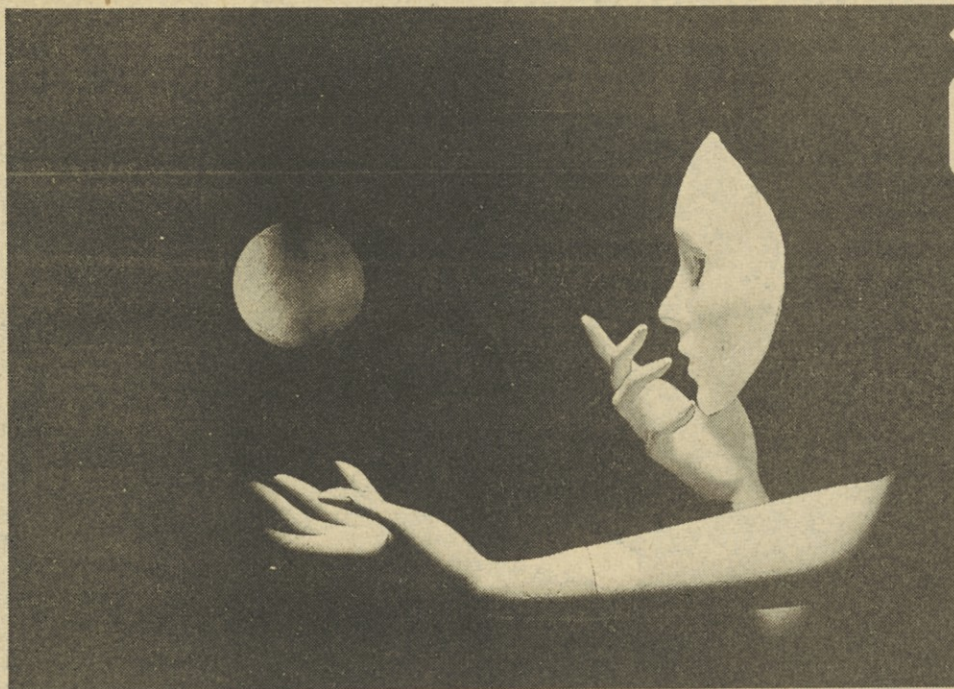
Naravnost pretresljivo je, koliko novega, aktualnega znanja se nakopiči v dveh letih, in kako nujno je potrebno stalno evalviranje znanja, metod in vse bolj izpopolnjenih tehničnih sredstev oziroma računalniške opreme. Situacija tudi na tem področju kaže na vse večje in vse bolj impulzivno spreminjajoče se procese, ne samo v iskanju najbolj optimalnega vsebinskega tehnično-tehnološkega dela, ampak tudi ustreznega upravljalkega, razvojnega in proizvodnega managementa ter tudi takega trženja. Potrebno je nenehno usklajevanje z resnico, da novi čas prinaša zahtevo, da se izdelki vse hitreje »rojevajo«, da vse hitreje tržno zorijo, in zato tudi vse

hitreje tržno propadajo, odhajajo. To pa pomeni, izdelki se morajo še hitreje rojevati, še hitreje izdelovati, z boljšo kvaliteto in, če je le mogoče, s čim boljšo tržno pozicijo, pri čemer pa je potrebno celotno verigo proizvodnje in eksploatacije izdelkov ustrezno programirano izčrpati z namenom, da se ustvari prostor za nove generacije izdelkov in tehnologij!

Take procese je mogoče obvladovati samo še s pomočjo računalniško podprte obdelave informacij, ki zajemajo raziskave in razvoj, planiranje in proizvodnjo ter prodajo, seveda predvsem še na osnovi poskusa totalnega računalniško obdelanega informacijskega toka, ki zajema, tako izdelek, kot vse proizvodne procese v celovit in samo še računalniško podprt poslovno proizvodni sistem v smislu CIM (Computer Integrated Manufacturing) strategije dela. Seveda pod takimi pogoji dela je jasno, da je povsem neuporaben pojem stabilizacije katerikoli procesov, ker je to nenaravno, neizvedljivo in zato tudi kot izhodišče, nevzdržno. Stalno spreminjanje in stalna nestabilnost bosta ostala še naprej bistvene značilnosti tudi naše prihodnosti!

ICED kongresi vedno ponujajo svojo specifično inventivnost. Niso obremenjeni s klasično vsebino niti s preteklostjo. ICED obravnava svoje poslanstvo tako kot to zahteva stanje in perspektiva, zato ta strokovni bienale predvsem usklajuje, integrira in izpostavlja problematiko inženirskega snovanja izdelkov vedno v novo, razčlenjujočo, a na koncu kljub temu integrabilno in zato perspektivno vizijo. Tako je mogoče vedno, na osnovi zaključnih sklepov vsakega ICED kongresa,

opraviti bilanco stanja sodobnega inovacijskega procesa, zasnovati nove poglede za razvoj tehnično-tehnoloških znanosti, računalniške podpore, uveljavljanju ekspertnih sistemov, specialnih znanj, vzgoje inženirskega kadra, filozofije ter ostalih didaktičnih disciplin, ki so potrebne za uspešno uveljavljanje inženirskega znanja v industrijsko-aplikacijski funkciji.

ICED konferenca je bila tokrat razdeljena v štiri bistvena področja in sicer:

Grupa DM je vsebovala analizo stanja znanstvenih dosežkov na področju teorije tehničnih sistemov, načrtovalnih metod, strategije in managementa, evalvacije in poslovnih odločitev, teamskega dela in tudi nekaterih posebnih področij, npr. strojnih elementov;

Grupa CAD je predstavila pregled stanja in tendence razvoja uporabe vseh sredstev za računalniško podporo v konstrukcijskem snovalnem procesu (design proces), dalje teorijo konstrukcijskega procesa, kot osnovo za računalniško aplikacijo, uporabo ekspertnih sistemov in metod umetne inteligence, seveda znotraj CAD konstrukcijskega procesa, CAD aplikacije in prakse;

Grupa KE je obravnavala nekatera posebna področja, ki jih morajo uporabljati sodobni snovalci izdelkov in sicer: aplikacijska znanja, ki se nanašajo na izvedljivost in proizvedljivost posameznega izdelka, stroške, varnost, zanesljivost in podobno;

Grupa DE pa je obravnavala vzgojno problematiko, filozofijo in diktatiko reprodukcije znanja.

Na kongresu je bilo predstavljenih 123 referatov, ki so bili razvrščeni v vsebinske kategorije, uradno predstavljene

z naslednjimi delovnimi naslovi:

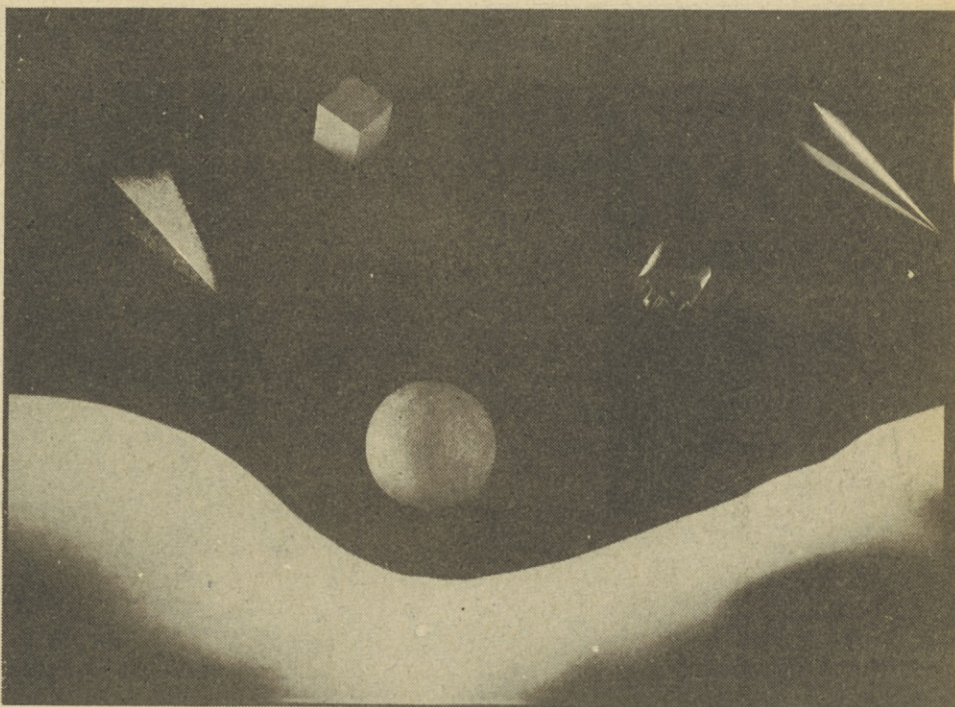
- DM — G Desing Method—General
- DM — DT Desing Theory
- DM — ST Strategy, Management, and Team Work in Design
- DM — SF Design Methods in Specialized Fields
- DM — EV Evaluation and Decision Making
- CAD — G Computer—Aided Design—General
- CAD — DT Design Theory for CAD
- KE — G Knowledge Engineering — General
- KE — CM Design for Cost and Production
- KE — R5 Reliability, Safety, and Maintainability

DE — G Design Education — General
DE — TD Theory and Didactics
DE — CA Case Studies and Course Implementations

Avtor je bil povabljen k sodelovanju z dvema referatoma, sodeloval je v skupini DM; Design Method. Njegov prispevek (Product Evaluation) je zajemal nekatera najnovejša programska izhodišča perspektivno usmerjene industrijske proizvodnje izdelkov s področja visoke tehnologije. Za take izdelke je še posebej značilno to, da so, zaradi svoje vsebinske in tržne naravnosti, v vse večji konfrontaciji s svetovno konkurenco, kar zahteva posebna znanja zlasti pa posebno strategijo, ne samo v tehnično-tehnološkem smislu, pač pa prek celotne reprodukcijske verige.

Za naše slovenske razmere je znano, da smo približno štirikrat slabši od zazodne konkurence pri vodenju tako zasnovanih projektov, bistveno slabši smo pri programskih odločitvah, povsem kaotično stanje pa je na stroškovnem področju. Avtor je na konkretni raziskavi, ki je obsegala vzorec boljše delovne organizacije znotraj največjega slovenskega proizvodnega sistema, ugotovil, da se uspešnost projektov še slabša, še slabša se dohodkovna sposobnost t. i. nosilnih izdelkov, podobno pa tudi obvladovanje celotnega informacijskega toka.

Avtor je na omenjeni konferenci predstavil obliko in način reševanja takih problemov kot osnovo za smiselno proženje strokovnih aktivnosti na načelu inovacijskega procesa. Njegova predloga, ki temelji na uveljavljanju t. i. top down approach metode, je bil deležen mnogih vzpodbudnih razprav, ki so

Kaj je novega na področju inženirskega snovanja izdelkov

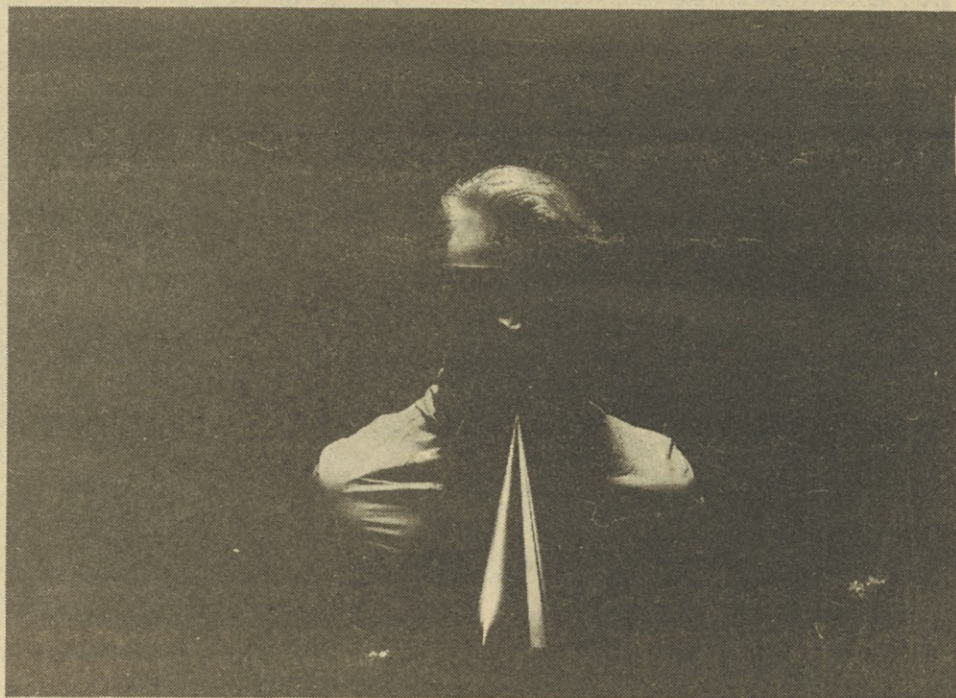
pokazale na smiselnost zasnove eksperimentnega sistema, kot nadgradnje sistemske rešitve. V sklopu te problematike je bil povabljen na M. I. T. in Boston University, ogledal si je nekaj večjih proizvodnih poligonov računalniških proizvajalcev v okolici Bostona (npr. DEC Corp.) nato pa tudi v Ottawa, v HR Center.

Omenjena problematika predstavlja samo izsek iz naše stvarnosti. Čeprav noben pisni dokument ne predstavlja neposredne nevarnosti pa bi vseeno veljalo razmisliti, kam kažejo omenjeni procesi.

Prvič, povsem neuporabno postaja ločitev izdelkov za domači in tuji trg, kar je podcenjujoče, nekorektno in neperspektivno in tudi nevzgojno. Razviti svet priznava samo en trg, ki more imeti različne specifičnosti, pameten proizvajalec sledi takim zahtevam!

Drugič, povsem neuporaben, tuj in domišljav je izraz »domače znanje« pač pa predvsem aktualno znanje, ki ga je mogoče integrirati v obliki sodobne tehnologije, od kogarkoli in odkoderkoli. V ta namen pa mora obstajati, za vsak primer posebej, vsaj minimalna kritična »masa« ljudi, ki znajo tisto, kar se tisti trenutek, ali v bližnji prihodnosti rabi in, ki imajo dovolj veliko absorpcijsko rhuč za prevzem in nadgradnjo aktualnega občečloveškega znanja;

Tretjič, v ospredju je vse bolj lastnost hitrosti zaznavanja, ocene in reakcije na nove, najnovejše invencije, kot osnove za prožitve inovacijskih procesov, seve-

da v smislu čim večje dohodkovne sposobnosti izdelkov.

Ni več toliko pomemben zgolj denar, proizvodna sposobnost, ali trženje, vse bolj je pomembna razvitost percepcije, videti svoje mesto, možnosti in svojo perspektivo v verigi sodelovanja. Treba je biti zraven! Seveda v tem smislu, da se z ljudmi, znanjem in sposobnostjo ter tudi z zanosom, sistematično integrira in razvija lastne možnosti. Če je le mogoče, dolgoročno. Sedanji tip sodelovanja vse bolj postaja brezmejno, med-

narodno ter nadnacionalno, seveda samo v primeru vzajemnih, največkrat večplastnih interesih.

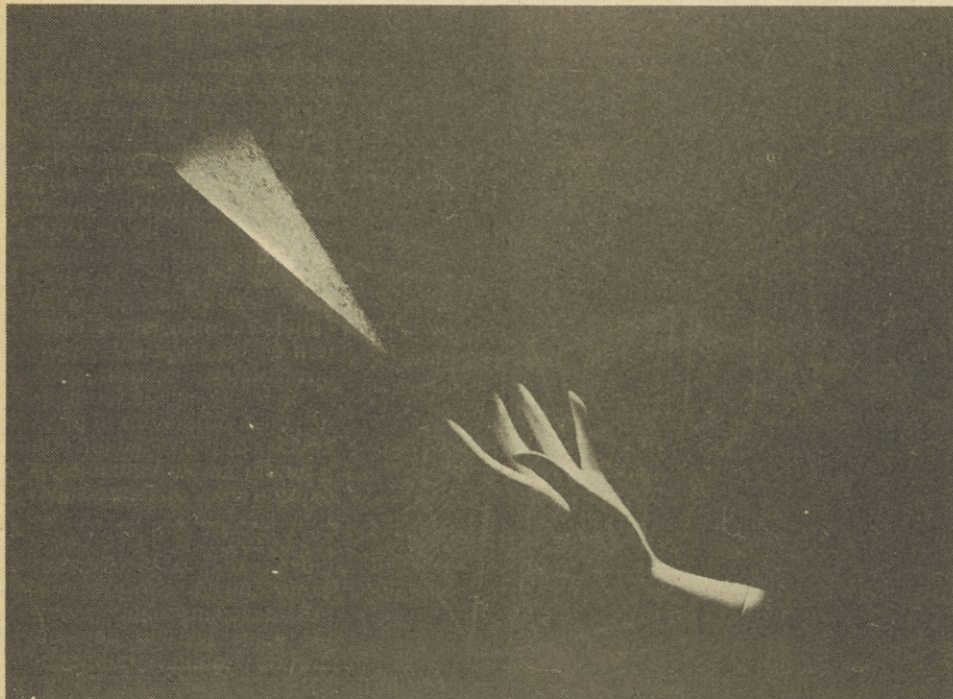
Kot zaključni sklep bi lahko zapisali, da se je svet danes znašel na prelomu, v nenehnem prelamljanju pa je tudi vsak segment in s tem celoten poslovno-proizvodni sistem. Spremembe so neizbežne zato je važno, da se zavedamo velikosti, vsebine in razvoja sprememb, ker samo tako lahko aktivno sodelujemo v spreminjanju pretečih nevarnosti. Preteče spremembe je potrebno pričakovati v aktivnem stanju, z ustrežno ambicioznimi, a realnimi alternativami.

Seveda pa je povsem upravičeno postaviti vprašanje, glede na naše stanje:

kje je naše mesto
kdo ga določa
in kdo dejansko o tem odloča?

Seveda o naših izdelkih, »paradnih konjih« naše stvarnosti, predvsem pa o ljudeh, ki te izdelke snujejo, raziskujejo in razvijajo ter proizvodno plemenitijo, kajti ti ljudje so se življenjsko in zato usodno opredelili za delo v tako vznemirljivem in turbulentnem področju.

Ostali bomo brez odgovora, kajti pogosto pričakujemo od ljudi, ki vodijo, določajo in odločajo o teh stvareh, več kot zmorejo, tudi v največjem aplikacijskem razvojnem inštitutu v Sloveniji, ki deluje v okviru Iskre-Avtomatike. Zato ne zaslužijo zamere.

Sita za Roglo, za 26. zimske športne igre SOZD Iskra

(Na 13., 14., 15. in 16. strani)

Odprto zimsko prvenstvo Iskre Commerce Odpeljal, druge pa peljal...

Pa naj še kdo reče, da sodi minulo delo bolj v arhiv kot pa, v tem primeru na — smučišče. Je že tako, kar Marko zna...

Ja, Marko Kavčič, ekonomist iz Iskre Commerce, nekdanji olimpijec iz Sappora, je še vedno razred zase v smučanju, res pa je tudi to, da so zaradi letošnje zime, ki tega imena sploh ni vredna, prišli mnogi udeleženci odprtih zimskih športnih iger Iskre Commerce na Krvavec še z zaprašenimi in s »pajčevino prepreženimi« smučmi.

Igre so bile torej na Krvavcu, in to na pustni torek, saj se vseh teh zimskih... »iad« ga smučiščih ob koncu tedna vse bolj otepajo. Ze po tradiciji so se Commercevega prvenstva udeležili tudi smučarji iz Servisa, Zorina, Invest servisa, Sozdovih skupnih služb in komercialnih področij proizvodnih DO iz poslovne stavbe v Ljubljani. Bila je torej kar zimska Iskriada v malem.

Tako tekmovalje kot tudi poznejša razglasitev v Domžalah, sta minila v izredno prijetnem vzdušju, upajmo pa, da bo tako tudi na tekmovalju smučarjev tekačev... Če sploh bo, saj je ta panoga še vedno preveč zapostavljena in v senci veleslalomu.

Rezultati

Veleslalom

Moški A:

Borut Rozman — IC — 42.14, 2. Blaž Sagmeister — Servis — 44.68, 3. Grega Sagmeister — Servis — 45.72.

Moški B:

1. Marko Podlogar — IC — 34.86, 2. Leo Šepce — ZORIN — 37.25, 3. Mitja Fajdiga — IC — 37.46, 4. Andrej Dvoraček — IC, 5. Hinko Rosulnik — IC,

6. Srečo Rozman — Servis, 7. Janez Golob — IC, 8. Sašo Šulc — Servis, 9. Iztok Snoj — IC, 10. Marko Smole — IC, 11. Marko Čarman — Servis, 12. Marko Rotter — Servis, 13. Miran Porenta — IC, 14. Tomaž Sturm — IISE, 15. Vito Murgel — IC, 16. Tomaž Prebil — IC, 17. Jože Knepe — Servis, 18. Andrej Ažman — IC, 19. Zdravko Gubanec — Servis, 20. Niko Gradišar — Servis, 21. Dare Gvordjančič — Servis, 22. Janez Erjavec — IC, 23. France Kuzmanič — IC, 24. Franc Ahčin — Servis.

Moški B:

25. Aljoša Modic — IC, 26. Lovro Primar — Servis, 27. Drago Demec — Servis, 28. Mitja Nagode — Servis, 29. Roman Bakar — Servis.

Moški C:

1. Marko Kavčič — IC — 33.67, 2. Dušan Benko — IC — 38.17, 3. Janez Hafner — IISE — 39.18, 4. Bojan Praprotnik — IC, 5. Samo Reja — ZORIN, 6. Brane Cvek — IC, 7. Jože Šajnič — Servis, 8. Boris

Seveda je bilo pred startom odprtega zimskega prvenstva IC na Krvavcu že po tradiciji kar precej živahno.

Durjana — Servis, 9. Zlato Potočnik — IC, 10. Dragan Remškar — Servis, 11. Jani Šavs — IC, 12. Gaber Pesjak — Sozd, 13. Jurij Janež — Servis, 14. Dušan Gajič — IC, 15. Marjan Podstudenšek — Servis, 16. Milan Nadler — Sozd, 17. Jože Velušček — IC, 18. Vladimir Likar — IC, 19. Bojan Dolinar — Servis, 20. Andrej Brufach — Servis, 21. Zlato Kranjc — IC, 22. Marko Volk — Servis, 23. Milan Nosan — IC.

Moški D:

1. Ronald Malej — SOZD — 39.39, 2. Marjan Knol — IC — 41.72, 3. Vito Šoukal — IC — 41.78, 4. Alojz Umek — Servis, 5. Pavel Milavec — Servis, 6. Jože Meden — Servis, 7. Jaka Škrbinc — IC, 8. Janez Koprivec — Servis.

Moški E:

1. Lado Peneš — SOZD — 33.18, 2. Ivan Zupan — SOZD — 39.47, 3. Grega Jenko — IISE — 39.70, 4. Božo Borštnar — S.P., 5. Marko Deu — IC, 6. Jože Končan — Kiberne.

Ženske A:

1. Katarina Holy — IC — 34.82, 2. Mojca Jarc — Servis — 37.21, 3. Ema Rizvanovič — IC — 38.59, 4. Jana Hribar — IC, 5. Irena Urbanja — IC, 6. Nataša Čokan — Servis, 7. Bernarda Peršin — IC, 8. Polona Wagner — IC, 9. Karmen Kelenc — IC, 10. Lili Lenardič — IC, 11. Majda Debelec — Servis, 12. Mojca Bešter — IC, 13. Mojca Golob — Servis, 14. Zvonka Leben — IC.

Ženske B:

1. Ljilja Juras — IC — 37.63, 2. Alenka Švelc — IC — 39.68, 3. Majda Smole — IC — 40.26, 4. Maja Krajger — IC, 5. Mika Vraber — IC, 6. Slavica Jamar — IC, 7. Francka Zajc — IC, 8. Sonja Demšar — IC, 9. Polona Pogačar — IC, 10. Cecilija Kupec — IC, 11. Zdenka Skumavc — IC, 12. Ana Železnik — IC, 13. Zvonka Maier — IC, 14. Lili Kuzmanič — IC, 15. Marija Volk — Servis, 16. Jadranka Matoh — IC.

Ženske C:

1. Mojca Verdnic — ZORIN — 33.91, 2. Marinka Brzulja — SOZD — 42.05, 3. Ivica Rogelj — IC — 42.98, 4. Nina Čokan — SOZD, 5. Jožica Starčič — SOZD, 6. Meta Maksimovič — SOZD, 7. Dubravka Čuček — IC, 8. Brina Reja — Servis, 9. Marjana Horvat — IC.

LD

Nekatere so se smehljale tudi po štartu, ta, ki jo vidite na sliki pa je verjetno že takrat vedela, da bo dobila medaljo.

Lepo vreme, pa lepe ženske.

Smučarji Elementov kar dvakrat na Rogli

Če bi šli smučarji iz Elementotv še tretjič na Roglo, bi bilo verjetno tudi takrat slabo vreme. Prvič, 13. februarja — lepa številka, kaj? — so morali tekmovalci odpovedati zaradi orkankega vetra in sneženja na Rogli, teden dni pozneje, ko je bilo v dolini kar lepo in sončno vreme, pa se je Rogla spet obdala z meglo in sneženjem. Kljub temu je organizatorjem uspelo zimske športne igre DO Elementi spraviti pod streho. In to obe tekmi: najprej v smučarskem teku in nato še v veleslalomu.

Gotovo ni treba posebej poudarjati, da je Rogla raj za smučarje tekače — seveda takrat, ko je lepo vreme — toda tudi minulo soboto ljubitelji tega lepega športa na sami tekmi niso imeli časa niti občudovati lepe pokrajine niti se jeziti na slabo vreme. Seveda so se medtem veleslalomisti pridno brusili z svoj obračun, kljub temu pa so jim nekaj kolajn pobrali tudi tisti, ki so pred tem že tekmovali v smučarskem teku.

Največja neznanka na zimskih igrah Elementov so bili vsekakor tekmovalci iz Trbovelj, iz Polprevodnikov, tudi ekipni zmagovalci iger te delovne organizacije: tako v teku kot v veleslalomu so namreč pobrali največje število medalj, pri vsem tem pa so izredno »skromno« trdili, vsaj nekateri med njimi, da so smučali šele včeraj poiskali na podstrešju...

Seveda jim kljub temu čestitamo, nekateri, verjetno zlasti Mikroelektronika, pa bodo

skušali čez slabo leto dni ugotoviti, kje se smučarji iz Polprevodnikov pripravljajo na zimske igre Elementov. Glede na trenutni položaj Polprevodnikov verjetno nikjer, če pa že, potem pa vsak na lastne stroške.

Rezultati

Veleslalom

Ženske A:

1. Vidmar — Mikroelektronika — 53.79, 2. Potočar — Hipot — 56.04, 3. Doler — Polprevodniki — 57.96, 4. Kršinar — Mikroelektronika, 5. Longar — Keko, 6. Kunaver — Mikroelektronika, 7. Trček — Mikroelektronika, 8. Kos — Upori, 9. Bator — Mikro, 10. Pajk — DSSS, 11. Kramar — Mikro, 12. Naglič — Mikro.

Ženske B:

1. Kotar — Polprevodniki — 50.24, 2. Majcen — Polprevodniki — 1.00,09, 3. Trante — Hipot — 1.00,23, 4. Nastran — Feriti, 5. Pečko — Feriti, 6. Drobež — DSSS, 7. Koren — Mikro, 8. Slabe — Mikro, 9. Kovačič — Upori, 10. Recelj — Hipot.

Ženske C:

1. Lavrič — Polprevodniki — 54.40, 2. Lužar — Upori — 1.04,30, 3. Pirkovič — Hipot — 1.25,49.

Moški A:

1. Rešetič T. — Hipot — 45.48, 2. Kimovec — Feriti — 47.00, 3. Rešetič M. — Hipot — 47.82, 4. Luzar — Hipot, 5. Grubar — Hipot, 6. Tomšič — Polprevodniki, 7. Izgoršek — Polprevodniki, 8. Knez — Polprevodniki, 9. Groznik — NO, 10. Horvat — Keko, 11. Verbnik — Feriti, 12. Bregar — Upori, 13. Hafner — Orodjarna, 14. Zalar — Feriti, 15. Torkar — Mikro, 16. Humar — Feriti, 17. Medvec — Upori, 18. Žakelj — Keko, 19. Longar — Keko, 20. Vidovič — Keramika, 21. Gradišar — Mikro, 22. Marolt — Keramika, 23. Pirc — Keramika, 24. Golob — IE, 25. Hariš — Keramika, 26. Bratuša — Orodjarna, 27. Franko — Upori, 28. Dornič — Mikro, 29. Kalčič — Mikro, 30. Grubar — Hipot, 31. Ogrinc — Mikro, 32. Šviglin — Sem, 33. Špec — Keko, 34. Gražer — Feriti, 35. Tomažin — Mikro, 36. Brglez — Mikro, 37. Zupan — Magneti, 38. Kovač — Feriti, 39. Metelko — Elko.

Moški B:

1. Železnikar — Feriti — 48.63, 2. Guzelj — Sem — 48.67, 3. Koritnik — Polprevodniki — 48.80, 4. Jermanj — Polpr., 5. Godec — Mikro, 6. Črešnovc — Feriti, 7. Gornik — Mikro, 8. Purker — Feriti, 9. Ladiha — Mikro, 10. Kokalj — Mikro, 11. Božič — Mikro, 12. Horvat — Magneti, 13. Recelj — Upori, 14. Kramar — Mikro, 15. Kramar — Elko, 16. Bitenc — Mikro, 17. Lešnjak — Hipot, 18. Merčun — Feriti, 19. Konda — Keko, 20. Bokše — Upori, 21. Kovačič — Upori, 22. Saprunc — DSSS, 23.

ne nekaj nasmehov in začelo se bo.

Kot da bi vedele, da bodo vse dobile medaljo. Iz Elementov se je tekaške tekme udeležilo le pet deklet.

Grošelj — Keko, 24. Petrovič — Orodjarna, 25. Simončič — Mikro, 26. Lovše — Elko, 27. Meglič — Feriti, 28. Vodovnik — Mikro, 29. Dornik — IE, 30. Anžlovar — Elko, 31. Burjak — Sem, 32. Bučar — Upori, 33. Dimnik — Mikro, 34. Petkovšek — Orodjarna, 35. Skvarča — Magneti, 36. Pust — Elko, 37. Plameniti — Mikro, 38. Kunstelj — Feriti, 39. Golob — Elko, 40. Vovk — Magneti, 41. Petrič — Sem, 42. Fon — Hipot.

Moški — C:

1. Selak — Upori — 49,12, 2. Mrak — Magneti — 49,50, 3. Kotar — Polprevodniki — 49,94, 4. Tominc — DSSS, 5. Potočar — Hipot, 6. Franko — Upori, 7. Zalaznik — Feriti, 8. Bizjak — Sem, 9. Slabšak — Upori, 10. Glavič — Keko, 11. Rode — Mikro, 12. Recelj — Hipot, 13. Cokan — Magneti, 14. Vinšek — Upori, 15. Trampuž — DSSS, 16. Vogler — IE, 17. Košak — Orodjarna, 18. Mekinda — Mikro, 19. Ibrahimagić — Magneti, 20. Kolenc — Elko, 21. Vuga — Mikro, 22. Florjančič — Elko, 23. Grašič — Feriti, 24. Marinič — Feriti, 25. Knez — Eko, 26. Gornik — DSSS, 27. Hudoklin — Hipot, 28. Žura — Sem, 29. Bezek — Sem.

Moški — D:

1. Mak — Polprevodniki — 49,54, 2. Bavdek — Keko — 49,73, 3. Kovačič — Polprevodniki — 50,19, 4. Sladič — Mikro, 5. Grubar — Hipot, 6. Jordan — DSSS, 7. Kovačič — Upori, 8. Grubar — Hipot, 9. Erman — Magneti, 10. Jarc — Sem.

Moški — E:

1. Planinc — Polprevodniki — 52,60, 2. Pivk — Elko — 58,77, 3. Škerelj — Sem — 1,04,86.

Rezultati ekipno

	Točke:
1. POLPREVODNIKI	1107,56
2. MIKRO	883,41
3. HIPOT	754,35
4. FERITI	751,14
5. UPORI	726,28
6. KEKO	509,94
7. DSSS	309,78
8. MAGNETI	299,53
9. ELKO	260,00
10. ORODJARNA	256,08
11. SEM	178,65
12. KERAMIKA	138,47
13. IE	79,35

Pri skupnem zmagovalcu so bili upoštevani samo rezultati veleslaloma.

Teki:

Moški — grupa A, 6 km:

1. Igor Gornik — 26.26.59, 2. Jani Železnikar — 27.48.90, 3. Matjaž Godec — 29.31.22, 4. Andrej Kalčič, 5. Jure Knez, 6. Stane Bočar, 7. Martin Barič.

Moški — grupa B, 3 km:

1. Polde Bučar — 16.09.11, 2. Franc Purgart — 18.08.12, 3. Janez Selak — 18.20.12, 4. Marjan Sušnik — 20.12.69, 5. Andrej Satelšek — 21.08.98, 6. Matjaž Valenčič — 28.36.79.

Moški — grupa C, 3 km:

1. Tone Sladič — 19.42.78, 2. Franc Zalaznik — 20.31.33, 3. Ivan Tacar — 22.46.85.

Ženske — grupa A, 3 km:

1. Irena Kršinar — 19.18.04, 2. Tatjana Naglič — 24.17.17.

Ženske — grupa B, 3 km:

1. Heda Kotar — 20.58.35, 2. Irena Drobež — 25.07.59, 3. Marija Bergant — 38.34.36.

LD

Avtomatika — po tradiciji v Kranjski gori

Z izločilnimi tekmami za zimske športne igre celotne Iskre so najbolj pohiteli v Avtomatiki. Svoje igre so namreč organizirali že v začetku tega meseca, točneje v soboto, 6. februarja. Tekmovanje je bilo spet v Kranjski gori, udeležilo pa se ga je, tudi to je v Avtomatiki že tradicija, izredno veliko smučarjev. Avtomatika slovi tudi po izredno velikem številu smučarjev tekačev. Ekipni zmagovalci zimskih iger Avtomatike so smučarji iz savske Tele.

Rezultati

Ekipna uvrstitev:

1. TELA	290
2. SISTEMI	279
3. TRZENJE	257
4. RI	252
5. TENEL	250
6. AVN	245
7. Naprave	212
8. RELEJI	183
9. DSSZ	179

10. ORODJA
11. STIKAL. ELEMEN.

Veleslalom

Moški — razred A — daljša proga:

1. Aleš Šmavc — Orodja — 32,46, 2. Matjaž Fajdiga — Sistemi — 32,98, 3. Andrej Kastelic — Stik. el. — 33,40, 4. Bogo Sterle — Tela, 5. Dušan Vide — Naprave, 6. Robert Rozman — Naprave, 7. Jože Kernc — Tenel, 8. Igor Jaklič — Naprave, 9. Dejan Šobar — Tenel, 10. Marjan Špehonja — Naprave, 11. Tomaž Strnad — Stik. el., 12. Aleš Kolar — Releji, 13. Brane Stambolič — Naprave, 14. Sašo Irt — Naprave, 15. Primož Virant — RI, 16. Željko Volf — Tela, 17. Igor Mohorič — Stik. el., 18. Janez Klinc — Stik. el., 19. Matjaž Dominič — Naprave, 20. Alojz Županc — RI, 21. Iztok Vide — RI, 22. Igor Kafol — Tenel, 23. Franc Žnidaršič — Stik. el., 24. Miro Mramor — Naprave, 25. Sebastian Štampfl — Naprave, 26. Vlado Gavranovič — Tenel, 27. Igor Jurše — Naprave, 28. Goran Carl — Tela.

Moški — razred B — daljša proga:

1. Marjan Magušar — Sistemi — 26,81, 2. Dušan Terčelj — RI — 28,94, 3. Stane Žvanut — Trzenje

— 29,57, 4. Mišo Ribarič — Trzenje, 5. Aleš Kopač — Naprave, 6. Zdravko Strmčnik — Sistemi, 7. Janez Kastelic — Tela, 8. Peter Puc Naprave — Naprave, 9. Matjaž Kampjut — Naprave, 10. Edvard Perko — AVN, 11. Leon Lužar — Releji, 12. Branko Gajser — Releji, 13. Tomaž Vidic — Naprave, 14. Bojan Debenec — Tela, 15. Andrej Hočvar — AVN, 16. Miran Zupan — RI, 17. Marko Bobnar — Trzenje, 18. Silvo Mesojedec — Tenel, 19. Drago Zavodnik — Sistemi, 20. Matjaž Mlinšek — RI, 21. Zdravko Keršmanc — TELA, 22. Stojan Pajek — Releji, 23. Zvone Planinšek — Tenel, 24. Franc Kobe — Tenel, 25. Tomaž Murn — AVN, 26. Matjaž Gosar — AVN, 27. Alojz Trdin — Naprave, 28. Slavko Keršmanc — Tela, 29. Franci Zupan S — Sistemi, 30. Mitja Suhadolnik — AVN, 31. Igor Krivec — AVN, 32. Matjaž Fortič — Sistemi, 33. Iztok Hudoklin — RI, 34. Peter Vodenik — AVN, 35. Matjaž Badjura — DSSZ, 36. Silvo Miklavčič — AVN, 37. Brane Zorko — RI, 38. Bojan Purkart — Trzenje, 39. Jože Jeltnikar — RI, 40. Lado Rajh — Naprave, 41. Milan Sešek — Stik. el., 42. Tone Kosi — RI, 43. Stane Jovanc — Tenel, 44. Marjan Križnar — Tela, 45. Aleksander Vrščaj — Tenel, 46. Ivan Klopčič — Naprave, 47. Edmond Šterbenc — Na-

Sita za Roglo, za 26. zimskešportne igre SOZD Iskra

prave, 48. Mitja Pernuš — RI, 49. Boris Nemanič — RI, 50. Nejc Sluga — Sistemi, 51. Boris Lozej — AVN, 52. Miran Morano — DSSZ, 53. Roman Vodenik — Orodja, 54. Martin Podjaveršek — Releji, 55. Andrej Povše — Tenel, 56. Tomaž Pelko — RI, 57. Alojz Sršič — Tenel, 58. Marko Nadižar — Tela, 59. Miran Markelj — RI, 60. Miro Podboj — Naprave, 61. Dušan Draksler — RI, 62. Miro Jeraj — RI, 63. Milan Kecman — AVN, 64. Branko Bencik — Tela, 65. Rajko Bojović — Tela, 66. Peter Šorn — Trzenje, 67. Franc Tomšič — Orodja, 68. Igor Skubi — Naprave, 69. Tomaž Kastelic — AVN, 70. Andrej Primc — RI, 71. Anton Cimerman — Stik. el., 72. Martin Zupančič — Naprave, 73. Jozo Delo — Tela, 74. Jože Sekoranja — Tenel, 75. Franc Koželj — Sistemi, 76. Jože Rupar — RI, 77. Dragan Janjevak — RI, 78. Samo Plaznik — Tenel, 79. Franc Štrubelj — Sistemi, 80. Tone Škulj — Orodja, 81. Borut Preložnik — RI, 82. Franc Svolišak — AVN, 83. Ivo Štrubelj — RI, 84. Dare Mencin — Sistemi, 85. Alojz Menard — RI, 86. Lojze Turk — RI, 87. Tone Ciuha — Naprave, 88. Bogdan Opaškar — AVN, 89. Matjaž Vrhovec — RI, 90. Jože Vreže — RI, 91. Dejan Stancič — RI, 92. Jože Štrubelj — Naprave, 93. Vito Molan — AVN, 94. Dare Muc — Sistemi, 95. Ivan Ivančič — Tela, 96. Bojan Praprotnik — Sistemi, 97. Boris Markučič — RI, 98. Iztok Mlakar — Sistemi, 99. Milanc Hromec — AVN, 100. Slavko Zdešar — RI, 101. Mirko Burkeljca — Naprave, 102. Franci Sotlar — AVN, 103. Benedikt Kaplan — Tenel, 104. Jože Strižič — Releji, 105. Edi Kuklec — Naprave, 106. Marko Turk — Tenel.

Moški — razred C — daljša proga:

1. Anton Golob — AVN — 30.79, 2. Lojze Rihar — Sistemi — 31.34, 3. Miha Konda — Tenel — 31.50, 4. Andrej Mattias — Sistemi, 5. Marko Adlešič — Sistemi, 6. Martin Selan — Trzenje, 7. Darko Prepeluh — Sistemi, 8. Mitja Černe — Tela, 9. Matjaž Pajenk — Sistemi, 10. Matjaž Suštaršič — Sistemi, 11. Brane Novak — Tenel, 12. Zvone Petan — Tenel, 13. Franc Gruden — Trzenje, 14. Marko Frece — RI, 15. Miha Skumavc — Sistemi, 16. Franc Žerjav — Releji, 17. Miroslav Jere — DSSZ, 18. Tomaž Sočan — RI, 19. Boštjan Škorjak — Naprave, 20. Vlado Ogorevc — Trzenje, 21. Peter Smodila — Trzenje, 22. Uroš Trampuš — Sistemi, 23. Vlado Zupan — Trzenje, 24. Boleslav Bizaj — AVN, 25. Dušan Ravnikar — Tenel, 26. Dušan Škerlj — Tenel, 27. Matjaž Thurher — Naprave, 28. Marjan Jančar — AVN, 29. Rudi Marušič — Sistemi, 30. Zdenko Rifelj — Tenel, 31. Janez Kordiš — Tenel, 32. Jože Kanduč — RI, 33. Tugomir Petovnik — RI, 34. Izток Žen — Naprave, 45. Igor Birkelbach — RI, 46. Drago Makovec — AVN, 47. Jure Petrač — AVN, 48. Danilo Mencinger — RI, 49. Brane Papič — AVN, 50. Franci Strah — Stik. el., 51. Drago Končnik — RI, 52. Franc Hanjšek — Tenel, 53. Željko Vidiček — Tenel, 54. Martin Drgan — Tenel, 55. Marjan Kobav — Naprave, 56. Jože Štrmberger — Tela, 57. Janez Ivanc — Sistemi, 58. Dušan Debevc — Sistemi, 59. Boštjan Gerl — Orodja, 60. Franc Pečar — Tela, 61. Niko

Rogla je gotovo raj za smučarje tekače, v ozadju pa boste že opazili oblake, ki so men da kar precej stalni gostje na tem lepem delu Pohorja.

Bavec — RI, 62. Avguštin Avbar — Tenel, 63. Dimitrij Ješe — AVN.

Moški — razred: D — krajša proga:

1. Miha Škerjanec — AVN — 24.92, 2. Janez Podlesnik — TELA — 25.19, 3. Marko Porenta — Sistemi — 25.81, 4. Jože Fajdiga — Sistemi, 5. Jože Sober — Sistemi, 6. Andrej Feguš — AVN, 7. Alojz Kleindienst — DSSZ, 8. Janez Novak — Orodja, 9. Viktor Korošec — AVN, 10. Karel Lazar — AVN, 11. Marjan Sterle — TELA, 12. Tone Kastelic — DSSZ, 13. Jože Čokan — AVN, 14. Viki Bedenk — Sistemi, 15. Jože Anžič — Sistemi, 16. Anton Fevžar — TELA, 17. Nande Šerbec — AVN.

Moški — razred: E — krajša proga:

1. Pavle Košir — Tenel — 27.07, 2. Franc Novak — Orodja — 27.91, 3. Pavel Matjašič — RI — 28.30, 4. Ivan Marn — TELA — 45.88.

Ženske — razred: A — krajša proga:

1. Vesna Drašler — TELA — 27.93, 2. Alenka Šebenik — RI — 28.07, 3. Lidija Ivič — Releji — 28.86, 4. Mirjana Opaškar — Orodja, 5. Vesna Mesojedec — Trzenje, 6. Andreja Rozman — AVN, 7. Lidija Radkovič — Tenel, 8. Sabina Bela — Releji, 9. Marjeta Dežman — RI, 10. Romana Podlogar — AVN, 11. Majda Gaber — Releji, 12. Andreja Končan — RI, 13. Marija Srčič — Tenel, 14. Mojca Stražar — RI, 15. Katarina Bambič — Sistemi, 16. Darinka Kušar — RI, 17. Majda Podjaveršek — Releji.

Ženske — razred: B — krajša proga:

1. Alenka Drobnič — Sistemi — 28.04, 2. Irena Oberškal — Trzenje — 28.15, 3. Bernarda Avsec — Sistemi — 28.59, 4. Andreja Rifelj — Tenel, 5. Mojca Mitrovič — DSSZ, 6. Majda Adlešič — Sistemi, 7. Marta Frayer — Sistemi, 8. Irena Artač — Tenel, 9. Funduk Dušanka — Sistemi, 10. Olga Galle — RI, 11. Cicilija Čebašek — DSSZ, 12. Ne-

venka Baša — Sistemi, 13. Marjeta Ravnikar — Tenel, 14. Vida Bajc — Trzenje, 15. Marina Žag — Tela, 16. Maja Pečenik — RI, 17. Irena Ožbott — Sistemi, 18. Lučka Čož — Sistemi, 19. Ida Kav — Releji, 20. Dragica Koški — Sistemi, 21. Lovre — cija Peterkovic — Releji, 22. Mira Turk Škraba — DSSZ, 23. Milica Gajser — Releji, 24. Sonja Ermita — RI, 25. Greta Ivanc — Sistemi.

Ženske — razred: C krajša proga:

1. Dani Rihar — DSSZ — 27.54, 2. Lojzka Kogoj — Trzenje — 29.85, 3. Vida Štancer — Sistemi — 30.13, 4. Stanka Bajič — Tela, 5. Nika Lenaršič — Sistemi, 6. Danira Bric — Tela, 7. Ivanka Mrak — RI, 8. Gabriela Eržen — Tela, 9. Breda Jančar — Naprave, 10. Alenka Antončič — Sistemi, 11. Nadež Miklavčič — Tenel, 12. Manja Writzl — Trzenje.

Teki

Moški — razred A — daljša proga:

1. Andrej Domjanič — TELA — 7.55.95, 2. Zvonimir Gimpelj — Tenel — 10.00.72, 3. Slavko Keršman — TELA — 10.37.39, 4. Tine Erce — AVN, 5. Tomaž Krevs — Tenel, 6. Boštjan Suhelj — RI, 7. Franc Svolišak — AVN, 8. Franci Sotlar — AVN.

Moški — razred: B daljša proga

1. Janez Novak — TELA — 9.11.98, 2. Dubravko Hofman — Trzenje — 9.53.63, 3. Milan Hromec — AVN — 10.38.21, 4. Dušan Terčelj — RI, 5. Janez Klemenčič — TELA, 6. Marjan Kobav — Naprave, 7. Vinko Sladojev — TENEL, 8. Miha Skumavc — Sistemi, 9. Igor Bučar — TENEL, 10. Metod Tomazič — Trzenje, 11. Andrej Mihelač — AVN, 12. Matjaž Vrhovec — RI, 13. Janez Kunaver — AVN, 14. Avguštin Avbar — TENEL.

Moški — razred: C — krajša proga:

1. Boštjan Škorjak — Naprave — 4.58.82, 2. Karel Lazar — AVN — 5.52.30, 3. Ivan Marn — Tela — 6.22.10, 4. Pavle Matjašič — RI, 5. Nande Šerbec — AVN, 6. Peter Dobnikar — Trzenje, 7. Savo Gulin — AVN, 8. Miha Škerjanc — AVN, 9. Pavle Košir — Tenel, 10. Andrej Volkar — AVN, 11. Vid Kogovšek — AVN, 12. Martin Drgan — Tenel.

Ženske — razred: A — krajša proga:

1. Judita Berčič — Trzenje — 6.38.91, 2. Lidija Radkovič — Tenel — 7.02.91, 3. Andreja Rozman — AVN — 7.03.06, 4. Sonja Strah — Trzenje — 7.38.44, 5. Milena Hromec — Sistemi — 8.59.99, 6. Vesna Drašler — Tela — 9.01.36, 7. Marija Srčič — Tenel — 9.59.47.

Ženske — razred B — krajša proga:

1. Mira Turk Škraba — DSSZ — 8.01.74, 2. Zvonka Veršič — AVN — 9.41.48, 3. Sonja Ermita — RI — 8.46.25, 4. Meta Primon — DSSZ — 8.47.92, 5. Mirjana Čebahin — DSSZ — 10.10.63, 6. Ljudmila Slapničar — Tenel — 11.26.00.

Ženske — razred C — krajša proga:

1. Breda Jančar — Naprave — 6.51.40, 2. Ivanka Mrak — RI — 8.27.37, 3. Lojzka Kogoj — Trzenje — 8.38.08, 4. Julija Hanžič — Sistemi — 8.55.60, 5. Stanka Bajič — TELA — 9.42.40, 6. Nadež Miklavčič — Tenel — 10.00.32.

Tile smučarji iz Polprevodnikov so lahko upravičeno nasmejani: so ekipni zmagovalci Zimskih športnih iger DO Elementi.

Drugi o nas

• Beograjske Večernje novosti pišejo, da so v naselu Vrčin v Srbiji prebivalci končno lahko zadovoljni, saj bodo v kratkem dobili 1200 novih telefonov. V tem naselju z 12.000 prebivalci od julija 1987 traja akcija uvajanja novih telefonov. Doslej so jih imeli le 600, ki so jih dobili pred petimi leti. Polaganje podzemnih kablov in izgradnja mreže so poverili beograjski Engomontaži, dobavo in montažo centrale pa kranjski Iskri

• Več časopisov je objavilo informacijo da sta ob slovenskem kulturnem prazniku Republiški komite za kulturo in kulturna skupnost Slovenije podelili javne zahvale za mecenstvo v kulturi. Letos so jih prejela podjetja Lesnina, TOP Portorož, Kompas Hertz, ZO PTT Slovenije in Zlatorog oziroma njihovi direktorji za uspešno povezovanje njihovega gospodarskega delovanja z razvojem kulturnega okolja. Ljubljansko Delo piše, da je bila peterica izbrana na podlagi predlogov iz 46 kulturnih ustanov in organizacij iz vse Slovenije. Na zbirnem seznamu so se znašle kar 203 delovne organizacije ali njihovi tozidi, ki gmotno ali kako drugače pomagajo kulturi. Nekatere so bile zapisane večkrat. Med organizacijami, ki so bile največkrat omenjene, je tudi Iskra.

• Beograjski Privredni pregled je zabeležil vest, da je direktor EXIM banke iz New Yorka John. A. Bohn v razgovoru z vodilnimi predstavniki Ljubljanske banke-Združene banke izrazil pripravljenost EXIM BANKE za financiranje uvoza opreme. Ob tej priložnosti so tudi povedali, da so do sedaj večji del kredita porabili za financiranje nuklearne elektrarne Krško, kredit pa so odobrili tudi organizacijam kot so Adria Airways, Iskra-Mirkoelektronika in Đuro Đaković iz Slavonskega broda.

• Mariborski Večer piše, da gre do dela pri izgradnji nove avtobusne postaje v Mariboru po načrtu. Moderni avtobusni terminal s sodobnim računalnikom bo dobavila Iskra Delta. Čeprav so v Delti trenutno v zamudi, računajo, da bo vse pravočasno pripravljeno.

• V Ljubljanskem Delu je izšel obširen prispevek o odzivu v SR Sloveniji na zvezni tehnološki sklad, v katerem bo letos 60 milijard dinarjev. Po mnenju pisca članka je najbolj ažurno organizirano in prepričljivo nastopil Inštitut Jožef Stefan v skupnem projektu s sodom Iskra, posvečenem elektroniki in optoelektroniki prihodnosti. Sestavlja ga deset podprojektov. Prvi, ki ga predlaga Iskra-Kibernetika, je triletna razvojno-eksperimentalna raz-

iskava o elektronskih in elektromehanskih elementih in napravah na osnovi visokotemperaturnih superprovodnikov v merilni in krmilni tehniki. Iskra Elementi predlaga projekt Kibernetizacije procesov v strojogradnji. Iskra Elementi bo prijavila projekt o elementih za elektroniko tehnologije, proizvodno opremo in materiale, s katerim bodo med drugim raziskovali tankoplastne in debeloplastne tehnologije, nove senzore, visokokvalitetne materiale itd. Iskra-Center za elektrooptiko pa predlaga triletni razvojno eksperimentalni projekt na temo optoelektronskih senzorji in izviri, gre pa za razvoj novih tehnologij za proizvodnjo optičnih vlaken, fiberoptičnih in polprevodniških optoelektronskih senzorjev. Nekaj Iskrinih delovnih organizacij je oblikovalo svoje pobude tudi zunaj prej omenjenega projekta Elektronike in optoelektronike prihodnosti. Taki sta pobudi Iskre-Mirkoelektronike in Iskre-Kibernetike. Prva predlaga projekt inteligentnih močnostnih vezij in inteligentnih senzorjev, ki bo, kot domnevajo, potekal v okviru Jugoslovanske skupnosti polprevodnikov, v katerih so EI, RIZ in Iskra. Kibernetika vabi k sodelovanju na razvoju malih robotov. V Iskri Delti pravijo, da načrtujejo objavo svojih pobud do konca tega meseca in sicer za paralelne računalniške sisteme, nadaljevanje razvoja sistemov na VME vodilu, nadgradnjo Triglava, CAD za informatiko, operacijski sistem Unix in računalniške komunikacije. S partnerji, kot pravijo, se bodo dogovorili do konca meseca.

• Novosadski Dnevnik piše, da je v Beogradu pred kratkim potekala 4. razstava YU VIDEO SHOW; ki je pokazala, da je satelitska televizija še vedno v vzponu, ki ga spremljajo živahne aktivnosti proizvajalcev opreme. Na razstavi je bila tudi Iskra, ki je predstavila svoje nove video programe.

• Delo piše, da so v prvi polovici februarja odprli v Kölnu že 15. sejem Domomtehnica 88, kjer je razstavljalo več kot 1000 firm iz 38 držav. Razvidno je bilo, da si proizvajalci prizadevajo predvsem za kakovost izdelkov in varčevanje z energijo, saj je obdobje senzacionalnih novosti očitno minilo. Med 14. proizvajalci iz Jugoslavije sta na sejmu predstavila svoje proizvode tudi Gorenje in Iskra, ki sta očitno spoznala, da je mogoče pri kupcih veliko doseči tudi s takimi novostmi. Sicer pa so na vrhu lestvice proizvajalcev bele tehnike in notranje opreme Nemci, Italijani, Francozi, Španci, Američani, Nizizemci in Švicarji.

Zanimivosti

Oporečnik med kardinali

Do sedaj ni imela katoliška cerkev v Evropi nobenega progresivnega kardinala, razen Nizozemca Bernarda Alfrinka, ki je bil med leti 1955 in 1975 knezoškof v nizozemskem Utrechtu. Znani profesor stare zaveze je javno potrdil pokoncilski upor nizozemskih katolikov, ki so hoteli prilagoditi cerkev novim razmeram. Na veliko razočaranje Vatikana je Alfrink utemeljil demokratično usmerjeni nizozemski pastoralni koncil in se odločil za objavo nizozemskega katekizma. S tem je prelomil veliko starih tradicij. Kot predstojnik nizozemske škofovske konference je zagovarjal ukinitve celibata, dal pobudo za vnovično nastavitve oženjenih duhovnikov, izrekel se je proti jedrskemu oboroževanju, zavzel se je za kontracepcijo in se opredelil proti papeškemu centralizmu. Odločno se je boril tudi za večje pravice laikov v cerkvi. Vendar Alfrink ni bil dovolj upor. Papež Pavel VI. ga je vedno bolj odrival in samo čakal, da bo dopolnil 75 let, ko se je moral uradno odpovedati kardinalskega klobuku. S svojega starostnega sedeža v Utrechtu je moral bolni upokojenec gledati, kako rimska kurija nadomešča napredne škofove s konzervativnimi in

tako počasi zatira vse njegove reforme. Alfrink je letos razočaran umrl v 87. letu starosti v nizozemskem Nieuwegnu.

Govorica vek

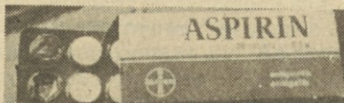
Samo vsaki dve minuti enkrat zapre dojenček veke, da navlaži oči, medtem ko odrasli naredijo to 10- do 15-krat v eni minuti. Ta problem je raziskoval psiholog John Stern z Washingtonske univerze v St. Louisu. Po njegovem sta način in frekvenca zapiranja vek povezana z duševnimi stanji, kot so bojazen, dolgočasje, stres, koncentracija in utrujenost. Premikanje vek pa je tudi tihi signalni sistem za tankočutne oblike sporazumevanja.

Na podlagi Sternovih ugotovitev je NASA z letalskimi silami ZDA naročila podrobno študijo o mežikanju, ki naj bi pripomogla k zboljšanju varnosti v zračnem prometu. Od govorice vek se psiholog Stern nadeja pojasnil, kdaj se piloti s kockpitom dolgočasijo, kdaj so pod vplivom stresa, ali zapadejo celo v paniko.

Aspirin proti infarktu

Svetovno časopisje je objavilo ameriške izsledke, da vsakodnevno jemanje aspirina prepreču-

je srčni infarkt. Skoraj pet let je namreč več kot 22 tisoč ameriških zdravnikov veljalo za poskusne zajčke pri tem medicinskem podvigu. Kar 11.037 zdravnikov je pogoltnilo po zajtrku tableto acetylsalicylna kisline (ASS), ali na kratko aspirin. Prav takšno število zdravnikov pa je dobilo neškodljivo placebo. Rezultati poskusov so pokazali, da se je tveganje srčnega infarkta pri »aspirinski« skupini znižalo za 47%, nasprotno pa je »placebo« skupino presenetil infarkt kar v 189 primerih, vsak deseti primer pa je bil smrten.

Nemški zdravniki so reagirali na ta nova dognanja z naslednjim: kdor jemlje aspirin za preprečevanje infarkta, se mora prej posvetovati z zdravnikom. Dovoljena dnevna doza aspirina je 100 do 200 mg, medtem ko so ameriški zdravniki jemali 325 mg aspirina.

Kardiologi opozarjajo na stranske učinke aspirina, ki niso več nobena skrivnost. Aspirin dviguje tvorbo prostaglandinov, hormonom podobnih substanc, ki povzročajo vročino, otekline in bolečine tako, da je za dokončno ugotovitev o koristnosti aspirina še preuranjeno govoriti.

Soiznajditelj atomske bombe umrl

Ko je Robert Oppenheimer zbral v Los Alamosu svojo skupino atomskih znanstvenikov, je vanjo pritegnil tudi pastorjevega sina iz Rüsselsheima Klause Fuchsa. Le-ta je že z 21 leti kot študent fizike emigriral v Veliko Britanijo, kjer je po kratkem času napravil kariero pri Maxu Bornu. Od začetka druge svetovne vojne je sodeloval pri načrtih za izdelavo atomske bombe. Po napadu Hitlerja na Sovjetsko zvezo se je odločil za izdajo konstrukcijskih skrivnosti, ker Američani z Britanci niso pritegnili k raziskavam Sovjetov. Njegovo vohunsko dejavnost so odkrili povsem po naključju ob koncu štiridesetih let v britanskem atomskem znanstvenem centru v Harwellu. Obsojen je bil na 14 let ječe, toda predsedal jih je samo devet. Junija leta 1959 je prešel v DDR, kjer se je zavzel za gradnjo jedrskih central. Klaus Fuchs je umrl pred kratkim visoko spoštovan na Vzhodu, med znanstveniki na Zahodu pa velja za nekakšnega judo škarijota.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sogovornik
Vladimir Logar**

Servisne delovne enote

Dejavnosti, ki so zaradi racionalne organizacije optimalnega obsega in enotnosti poslovanja skupne za podjetje, imajo značaj servisnih enot. Servisne enote so naslednje:

- komercialna dejavnost, ki obsega: izvoz, nabavo, trgovsko mrežo, propagandni servis,
- center za avtomatsko obdelavo podatkov,
- raziskovalni inštitut,
- splošno tehnično biro.

Servisne dejavnosti so organizirane kot delovne enote podjetja in poslujejo v imenu in za račun Združenega podjetja, ali organizacije. Ugotavljajo celotni dohodek in dohodek. O ostanku njihovega dohodka odloča poslovni odbor Združenega podjetja. Servisne enote razpolagajo samo prek svojih organov upravljanja z razliko med planiranimi in ustvarjenimi stroški ter s sredstvi za enostavno reprodukcijo. Financiranje servisnih enot se opravlja na osnovi predračuna in pogodb za storitve.

Delovne enote imajo tudi direktorje, katere imenuje poslovni odbor, in svoje organe upravljanja.

Strokovni svetovalci generalnega direktorja

Generalni direktor ima strokovne svetovalce z njihovimi sodelavci za razna področja. Organizacijsko in pravno predstavlja ta skupina ljudi posebno delovno enoto Združenega podjetja. Ta delovna enota se financira na predračunski osnovi. Predračun z načinom financiranja obravnava poslovni odbor, kateri je potem sestavni del gospodarskega plana ZP in katerega potrdi delavski

svet Združenega podjetja.

Generalni direktor ima pravico imenovati in razreševati strokovne svetovalce in njihove sodelavce.

Organizacije

Organizacije so organizirane po principu panog, ki združujejo tehnološko-tržne, razvojno in teritorialno sorodne proizvodnje. Organizacije imajo pristojnosti, ki so jim dane z določili Temelnjega zakona o podjetjih, to je, da ugotavljajo celotni dohodek, delijo dohodek, neposredno obračunavajo sredstva do družbene skupnosti in razpolagajo s sredstvi skladov, ki se stekajo vanje iz njihovega dohodka. Oblika združevanja sredstev v skupne sklade podjetja pa je določena z vsakoletnim gospodarskim planom podjetja.

Organizacije opravljajo naslednje temeljne funkcije:

- razvoj izdelkov,
- tehnološko pripravo proizvodnje,
- planiranje,
- operativno nabavo,
- proizvodnjo,
- kontrolo kvalitete,
- raziskavo trga,
- propagando,
- prodajo in montažo izdelkov,
- finance in računovodstvo,
- kadrovanje,
- vzdrževanje objektov in opreme.

Organizacije so pravne osebe. Direktorja organizacije imenuje delavski svet organizacije na predlog razpisne komisije, v skladu z določili Temelnjega zakona o podjetjih. Na predlog komisije za imenovanje direktorja organizacije mora dati soglasje tudi poslovni odbor, ali generalni direktor.

Organizacije urejajo svojo notranjo organizacijo v skladu s statutom podjetja in svojimi pravili organizacije. V njenem sestavu so delovne enote. Delovna enota ima pristojnost ugotavljanja celotnega dohodka in dohodka, razpolaga pa z razliko med planiranimi in dejanskimi stroški delovne enote ter z delom amortizacijskega sklada za enostavno reprodukcijo. O delitvi dohodka pa odloča delavski svet organizacije.

Po novem predlogu naj bi od sedanjih 13 proizvodnih organizacij ostalo 5 do 6 proizvodnih organizacij.

Notranji ekonomski odnosi v okviru združenega podjetja

Promet med organizacijami (panogami) znotraj združenega podjetja se opravlja po tržnih, ali dogovorjenih cenah. Promet znotraj organizacij (med delovnimi enotami) se opravlja na osnovi planskih cen.

V servisnih enotah je financiranje kombinirano na predračun-

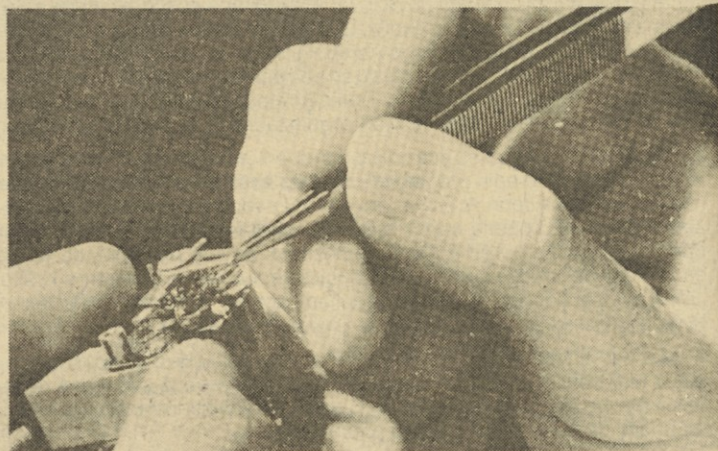
ski in storitveni osnovi. Predračunska osnova je določena z gospodarskim planom združenega podjetja, storitvena pa z dogovorom med servisno enoto in prizadeto proizvodno organizacijo.

V okviru združenega podjetja obstaja gospodarski plan združenega podjetja z osnovnimi postavkami gospodarjenja, tako na ravni podjetja in organizacij. V

okviru gospodarskega plana ZP pa organizacije sestavljajo svoje gospodarske plane.

O pokrivanju in načinu pokrivanja izgube odloča delavski svet ZP na predlog poslovnega odbora.

Dolgoročne kredite najema le združeno podjetje, kratkoročne kredite pa prek določenega limita odobrava poslovni odbor.

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.

Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove razreševanja ekološke problematike v OZD SOZD Iskra v času od 30. 3. do 1. 4. 1988

Izobraževalni program je v prvi vrsti namenjen delavcem Iskre, ki bodo sodelovali v vseh fazah »Vpeljave sistema varstva okolja v SOZD Iskra« in ostalim (razvojniki... tehnologi itd.). Teme in vsebina izobraževalnega programa so prilagojene predvsem delavcem naslednjih strok: varnostnim inženirjem, elektrotehnikom, strojnikom in kemijskim tehnologom.

VSEBINA:

1. Krajinski vidiki urejenosti okolja
2. Varstvo zraka in voda
3. Analitika v okolju
4. Tehnologija in okolje (Nevarne snovi v okolju, delovno okolje)
5. Varstvo okolja v sistemu planiranja
6. Zdravstveni vidiki ekologije
7. Informiranje o stanju razreševanja onesnaževanja okolja
8. Vpeljava sistema za varstvo okolja v SOZD Iskra

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 30. 3. 1988 ob 9. uri v Škofji Loki, Hotel Transturist. Zaključek seminarja bo dne 1. 4. 1988 predvidoma ob 14. uri.

PRIJAVE: prijavnice pošljite najpozneje do 18. 3. 1988 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII. Podrobnejše informacije o vsebini in izvedbi seminarja dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. št. (061) 222-212.

Pravilniki in postave

Sprememba zakonodaje bo zopet razširila že tako pretirani normativizem in v enem letu in pol, ko moramo akte prilagoditi spremembam zakona o združenem delu, bo teklo črnilo v potokih, papirja bomo popisali na tone, razmnoževalni stroji pa bodo pregorevali od obilice (tudi nepotrebnega dela). Pravilniki niso današnja iznajdba, nastajati so pričeli v času organiziranja večjih obratov. Teksti teh aktov so bili kratki in jasni in kar grozljivi glede majhnih pravic delavcev.

Predstavljamo vam »postave — Železarske oblasti na Prevalju«, ki so jih izobesili tam v davnem letu 1852.

N. Pavlin

POSTAVE

za tiste delavce pri železarni, kateri dnevno delajo, ali pa tiste, ki delajo samo po en delavnik.

Paragraf 1.

Čas za delo se začne ob šestih zjutraj, ino trpi do sedmeh zvečer.

Paragraf 2.

Zavoljo časa za počivati, se ukaže, da je od osmeh zjutraj do pol deveteh za kosilkanje od dvanajsteh do ene opoldne za južno, ino od štirih do firkelc na pet za malo južno. Časa dovoljeno.

Paragraf 3.

Čas za počivanje se bode z zvonom naznajalo.

Paragraf 4.

Kteri pet minut po naznanjanju z zvonom se pri svojem delu ne dobi, bode prvokrat z 1/4 delavnika, drugokrat za ves delavnik kaznovan, ino tretjič bo vsak tak iz gospodarjevega dela odpuščen.

Paragraf 5.

Noben delavec sme med delavnim časom kaj drugega delati, kar mu ni od svojega predpostavljene naročeno. Bo delavec pri drugem opravilu dobljen, takoj more za pol delavnika kaznovan biti.

Paragraf 6.

Noben delavec sme tisto delo, katero mu je od svojega mojstra naročeno, samovoljno zapustiti, preden da se ne pri njem zglati. Kdor se proti tej postavi pregreši, bode s pol delavnika kaznovan.

Paragraf 7.

Ostro je zapovedano v železarni med delom tobak kaditi, kakor tudi v vseh poslopih v katerih so strojniki, klavžarji, mizarji ino tesarji delajo, med zelo delavnim časom.

Vsak nepotrebni polom ali ropot se bode s pol delavnika kaznoval.

Paragraf 8.

Med delom s kom kaj govoriti, kar k gospodarjevemu opraviu ne sliši, ni dovoljeno. Kdor se proti tej postavi pregreši, temu se bo pol delavnika odtegnilo.

Paragraf 9.

Ima delavec svoje od mojstra naloženo delo storjeno, takoj se mora pri tistem drugo delo poskrbeti, ino ne čakati, da ga brez dela dobi. Tistemu, kateri se brez dela dobi, bo pol delavnika dol vzeto.

Paragraf 10.

Tudi ni dovoljeno, da ob delovnem času delavca drugi ljudje, naj bodo tuji ali znani obiskujejo; delavcu je naloženo, take obiske ne sprejemati. Če tuji gospodje železarno pregledujejo, se ne sme z njimi pogovarjat. Vsak, kateri bo pri takem pogovoru ali obisku dobljen, bo s pol delavnika kaznovan.

Paragraf 11.

Zboli delavec doma, takoj mora nekdo od svojih ljudi njegovemu predpostavljenemu to sporočiti. Drugače se verjame, da je svoje delo samovoljno zapustil, če to ne stori.

Paragraf 12.

Izostane delavec od svojega dela, ne da bi zato zadosti verjetne vzroke imel, ali izostane brez dovoljenja svojega predpostavljenega, tak delavec nima več dela v železarni.

Paragraf 13.

Delavec, kateri gospodarjevo stvar ali orodje, katero mu je za opravljanje dela dano, tako slabo ravna z njim, da ga uniči ali škodo napravi, je dolžan škodo povrniti.

Paragraf 14.

Delavec, kateri je zavoljo pregreškov delo izgubil, ne bo več sprejet na delo pri gospodarju.

Paragraf 15.

Ostro je prepovedano, znotraj ali blizu železarne, med hišami, brez dovoljenja gospodarja ali mojstra ogenj napraviti. Z odvzemom celega delavnika bo kaznovan tisti, kateri bo te pregrehe kriv.

Paragraf 16.

Vsak delavec mora svojega tovariša, spodobno ino ljubeznivo za svojega prijatelja imeti. Kreg in sovraštvo je trdo prepovedano. Kdor se ne bo tako obnašal, ne bo v službi ohranjen.

Paragraf 17.

Misli delavec, da mu je skozi kazen storjena krivica, ima pravico, da se čez storjeno krivico v pisarni pritoži. Vsakemu se hoče tamkaj svojo pravico dajati, samo če je res nedolžen, če ne se mu kazni še za toliko poveča.

Paragraf 18.

Ker gospodar vsakemu delavcu le te najboljše želi, kar mu le k njegovi koristi in pridnosti služi, tako tudi upa, da bodo vsi delavci te postave do podrobnosti držali in spoštovali. Zato se tudi višjim predpostavljenim trdo nalaga, da zvesto na to gledajo, da se ta zakon popolnoma izpolnjuje.

Paragraf 19.

Denar, kateri se od kazni zbere, se steka v bratovsko kaso ino se uporablja za boleznine delavcev.

POTOPIS

12

Piše: Dare Bencik

POTOVANJE NA KITAJSKO IN JAPONSKO

17. MAJ (nedelja)

Vstal sem že ob 4. zjutraj (po moskovskem času), sončna ura je bila 6,7. Drugi so še poležavali, zato sem čas izkoristil za temeljitejšo umivanje, (kar na vlaku ni posebno enostavno) saj zaradi tresenja voda pljuska sem in tja, da komaj loviš kaplje.

Potem smo se ustavili v manjšem mestu. Nadaljevali smo pot proti azijsko-evropski meji. V mestu Sverdlovsk je zadnja azijska postaja. Pot pelje skozi hribovito področje, ki je precej bolj slikovito kot je bilo v Sibiriji. Ko smo se peljali mimo kamna, ki razmejuje Evropo in Azijo, nama bi ga skoraj ne uspelo fotografirati, zaradi hitrosti vlaka.

V vagonu smo izmenjali naslove z Berndom iz Stutgarta in Pierrom iz Pariza. Povabila sva ju na whisky, ki ga je Bojan kupil v Hong Kongu. Pokrajina naju je spominjala na naše hribe, da sem bil kar vznemirjen, vzbudila mi je občutek domačnosti in nostalgije.

Popoldne smo poskusili tudi belo vino, ki ga je Bernd kupil v Pekingju. Bilo je malce podobno našemu Laškemu rizlingu in kar dobro.

18. MAJ (ponedeljek)

Pred Moskvo smo se še nekajkrat ustavili. Vsi smo nestrno pričakovali kdaj bomo v Moskvi.

Prispeli bi morali ob 15,15. Ob 13. so me zbudili. Z Bojanom sva pripovedovala prijateljem o Rusiji, saj jih večina tu še ni bila. Zanimivo pa nama je pripovedoval Američan (ki potuje po svetu z ženo) o najugodnejših variantah potovanja po svetu, načinu življenja, ki ga je na tem potovanju živel in o njegovih pogledih na življenje in o pogledu večine Američanov.

Prispeli smo kar točno. Priдруžila se nam je Američanka, ki sva jo spoznala na vlaku in je tudi

potovala v Budimpešto. Z metrojem smo se odpeljali na postajo za Kijev, rezervirali vozovnice, pustili prtljago in se odpravili v mesto.

Že na postaji so se dobesedno prilepili na nas trije študentje (Rusi), ki so znali angleško. Skoraj so nas hoteli »sleči« — pokupiti vse, kar smo imeli na sebi (kavbojke, srajce, tenis copate...). Komaj sem jim razložil, da smo že prodali in, da imamo dovolj rubljev za prevoz čez Rusijo. Potem so nas pustili.

V mestu sva se ločila od Američanke in še enega Japonca, ki sta tudi potovala v Budimpešto. Šla sva v restavracijo, kjer sva že jedla na poti tja in kjer sva spoznala Irino. Ker je ni bilo v službi, sva jo klicala domov in tudi tam je nisva dobila.

Ko sva še malo hodila po mestu sva zopet srečala prijatelje z vlaka in skupaj smo se odpravili na Kijevsko postajo, vzeli prtljago in odšli na vlak.

V kupeju se nama je pridružil še en študent iz Ugande, ki je bil prijeten za pogovor. Ta vlak je precej ropotal kot transsibirski in komaj smo zaspali.

Računalnik »na kroglice« — uporabljajo ga v Rusiji in na Kitajskem

19. MAJ

Komaj sem čakal, da pridem v Kijev. Po Kijevu smo šli v restavracijo v vlaku, kjer smo si privoščili obilen obed.

Naslednje postaje sem samo jaz prebedel, šel malo iz vagona in si ogledoval postaje, kupoval vse žive neumnosti, saj sem moral porabiti rublje.

Zvečer sva se tudi zmenila z Rusinjo Olgo, ki je delala na vlaku, da bomo malo »zažurirali«, vendar se je zelo bala svojega šefa in je bila precej zadržana. Prinesla sva vino, ki sva ga kupila v Kijevu in whisky. Spoznala sva še drugo Rusinjo, ki je tudi delala z Olgo. Ta punca, z imenom Ira (Irena) nama je dala tudi naslov in številko telefona v Moskvi. Za spomin sem ji dal kitajske palčke.

Po prijetnem žuru na vlaku nama je bilo kar žal, da se bližava rusko-madžarski meji. Morali smo v svoje vagone.

Na meji so nas malo pregledali, na banki smo morali menjati denar.

20. IN 21. MAJ (sreda in četrtek)

Po kratkem spanju smo se bližali Budimpešti. Z Američanko

Joan smo si skupaj pripravili zajtrk na vlaku. Pozanimala sva se za prevoz do Jugoslavije. Ker je bil vlak do Zagreba kar drag (okoli 600 forintov in 3.000 din), sva se na avtobusni postaji odločila, da je bolje z avtobusom skoraj do Lendave (na Madžarski strani) 286 forintov, vozi pa le 5 ur in pol (vlak pa dve uri več). Jaz sem se odločil, da bom ostal še en dan v Budimpešti, Bojan pa je zaradi časovne stiske hotel odpotovati še isti dan. Ko sva še malo hodila po mestu, si privoščila hamburger in pivo, sva šla na postajo po prtljago. Takrat sem se pa odločil, da grem tudi jaz kar domov.

Ob 15,40 sva šla na avtobus. Vožnja je bila kar v redu. Ob 9. zvečer sva prispela v Lenti (najbližja vas na madžarski strani meje z našo).

Do meje sva šla s taksijem, problemov ni bilo, do naše meje pa kar peš. Srečna, da lahko spet govoriva slovensko, sva pozdravila carinike, ki so kar začudeno gledali, kaj delava tam ob tej uri in peš. Ko sva pripovedovala, da hodiava iz Japonske in Kitajske skoraj niso mogli verjeti.

Potem sva 2 km pešačila do Lendave na avtobusno postajo. Tam sva morala prebiti od 23. do 4. zjutraj, ko je peljal prvi avtobus za Celje. Bilo je precej mrzlo, saj se je prav takrat precej shladilo. Hodil sem po postaji gor in dol, Bojan pa se je zavil v spalko.

Čas je kar minil.

V Celju sva imela takoj zvezo do Velenja, da sva tja prišla ob 9. zjutraj.

Biti doma je bil blažen občutek. Oče pa mi je tudi povedal, da so v Mladini objavili kartico, ki sem jim jo poslal s Kitajske (sporočil sem jim, da so mi Mladino na rusko — mongolski meji vzeli).

Poizvedoval sem še po drugih novicah in se počasi privajal na »normalno« življenje.

KONEC

Zmaga ni vse, zmaga je tisto kar velja!

Kolesarsko društvo Sloga 1902 iz Idrije, ki deluje pod pokroviteljstvom Iskre Rotomatike, je minulo tekmovalno sezono uspešno sklenilo. V kolikšni meri so bili zastavljeni cilji izpolnjeni in v čem preseženi, so predstavniki omenjenega društva pred dnevi seznanili predstavnike spodnjeidrijske Iskre. Snidenje in sproščen pogovor so hkrati izkoristili za predstavitev letošnjih načrtov. Iskrašem se je predstavila tudi Slogina članska ekipa — druga v zgodovini društva — s članom tega delovnega kolektiva Valterjem Bončo na čelu, ki se je pred dnevi vrnil s služenja kadrovskega roka, prvim Idrijčanom, ki bo sodeloval na olimpijskih igrah v Seulu. Bonča je namreč član državne kolesarske reprezentance, ki bo zastopala naše barve na največji letni športni preizkušnji sveta.

Valter Bonča, prvi olimpijec iz idrijske občine, ki bo moral v okviru letošnjih priprav za dosedaj vrhunske forme na treningih prevoziti 16.000 km, na kolesarskih dirkah pa ga čaka še 8.000 km.

V okviru obiska smo zvedeli, da Slogini kolesarji — 22 kategoriziranih tekmovalcev — sodelovali v letni tekmovalni sezoni na 53 dirkah doma in na tujem in na državnih prvenstvih osvojili pet medalj. Dve odličji je osvojil Valter Bonča, ostale tri pa Rovšček in Vodopivec. Krog tekmovalcev, ki so minulo sezono v primerjavi s prejšnjimi posredovali po medaljah se je razširil tudi po kategorijah. Z doseženo kakovostjo pa se je hkrati zožil vrh najboljših kolesarjev in sicer na šest članov ter tri kolesarje v kategoriji starejših mladincev. Zaradi menjave generacij pa letošnjo sezono Sloga 1902 iz Idrije ne bo imela ekipe v kategoriji starejših mladincev. Gre za davek izpred šestih let, ko društvo še ni skrbelo za svoj podmladek. Napredek, ki je še tako opazen, pa zadeva področje strokovnega dela. V društvu so štirje usposobljeni trenerji, dva inštruktorja in nenazadnje tudi zdravnik. Upoštevajoč vse dosežene rezultate, v vseh tekmovalnih kategorijah, Sloga 1902 sodi v državni vrh, v klub najboljših kolesarskih moštev, saj so še Sava, Astra, Rog in Krka. Rezultate pa so doslej dosegali v znatno slabših pogojih, kot jih imajo denimo preostali vodilni klubi pri nas. Pri tem mislimo na organiziranost, saj delo v društvu temelji izključno na voluntarizmu in na opremljenosti njenih najboljših kolesarjev, pa tudi na gmotni zmožnosti za izvedbo programov in za dejavnost na sploh.

Toliko torej o doseženem v minulem obdobju s posebnim poudarkom na lanskem tekmovalni sezoni. Kaj pa v prihodnje? Kljub zaostrenim pogojem, ki so posledica vseobsežne gospodarske in družbene krize in v kakršnih dela tudi pokroviteljica Iskra Rotomatika ter drugi podporniki društva, ne bodo vrgli puške v koruzo, saj upajo, da bo jutri boljše. Temu primerno so opustili tudi temeljno premiso v dosedanjih filozofiji društva. V prihodnje jim ne bodo več temeljni cilj le tekmovalni uspehi, oziroma udeleževanje posameznih kolesarskih preizkušenj ter statistično beleženje izkupička in prihodnja le-tega z rezultati minulih

sezona, temveč jasen in v naprej zastavljen cilj, kateremu bodo podvržene vse moči. Največje breme bo pri tem padlo na ramena članske ekipe, druge v zgodovini društva. Na njej je naloga, da bo letošnjo sezono na državnem prvenstvu izboljšala pred leti doseženo četrto mesto. S takim ciljem pa se bo hkrati približala mednarodnim merilom. V državnem merilu so Slogini kolesarji v sicer kratki zgodovini društva, pa zato toliko bolj intenzivni dosegli praktično vse, kar je bilo mogoče doseči. Zato jim bo osnovno vodilo poseči v mednarodni prostor, kamor po doslej doseženih rezultatih tudi sodijo in kjer veliko pričakujejo. Njihova članska ekipa v sestavi: Bonča, Poljanec, Sedej, Vodopivec, Žnidaršič in Markič bo sodelovala na sedmih mednarodnih dirkah, med katerimi velja omeniti etapno dirko Alpe-Adria, Giro

della Regioni in še nekatere druge. Kot smo že zapisali je Bonča član državne reprezentance, ki bo potovala v Seul, njegov klubski kolega Lado Sedej pa mlade državne vrste.

Zato je pred člani tudi intenzivno obdobje priprav na tekmovalno sezono. Valter Bonča se bo moral ob društvenih pripravah, udeležiti še reprezentančnih priprav ter pokazati olimpijsko formo na štirinajstredni mednarodni etapni dirki Praga—Berlin—Varšava, ki je enakovredna Tour de Francu. Doslej je za Slogino člansko ekipo prvi del priprav. Kljub pomanjkanju snega, so v izjemno dobrih pogojih, ki so jih imeli na Črnem vrhu nad Idrijo (bivanje v Gostišču pri Metki, suhi trening v bližnji telovadnici ter vrtenje pedal po Vipavski dolini) sklenili zimske priprave in odpotovali na etapni mobilni turing do

Budve in nazaj. Konec meseca pa jih že čaka prva preizkušnja, kolesarska dirka za veliko nagrado Poreške Riviere. Rezultati s te preizkušnje bodo pokazali, v kolikšni meri so se obrestovale enomesečne priprave.

Ob koncu tega zapisa velja samo še poudariti, da je pokroviteljica Sloga 1902 Iskra Rotomatika zadovoljna z njihovim delom in da imajo po besedah njenega glavnega direktorja Edvarda Svetlika idrijske kolesarje za svoje partnerje.

Filip Šemrl

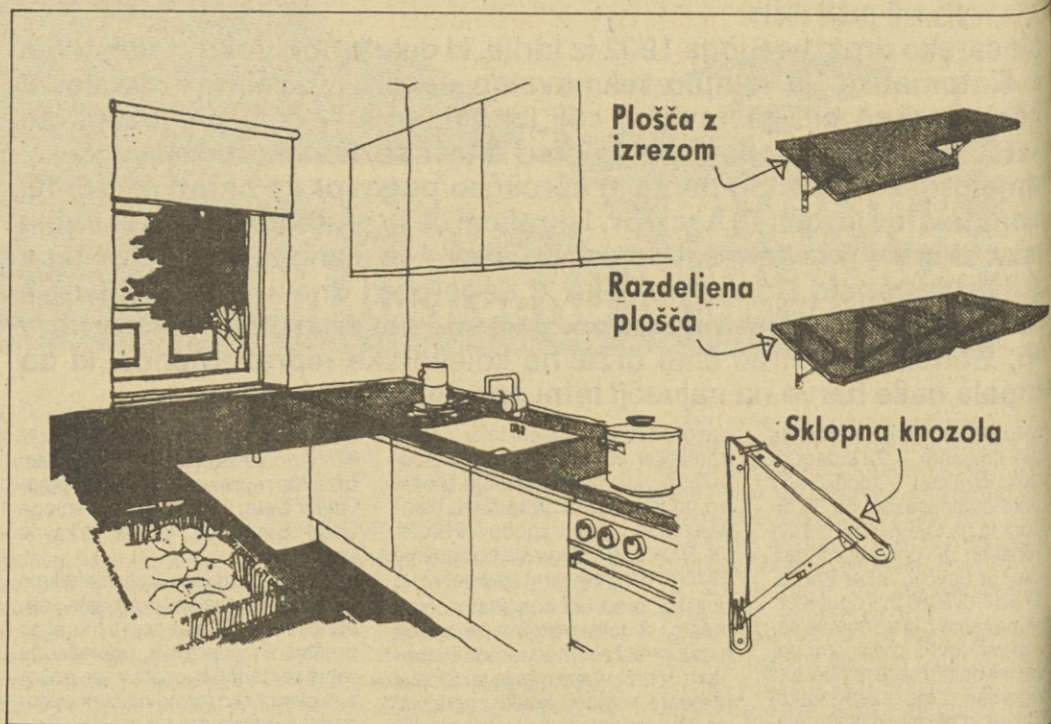

Slogina članska ekipa s tremi starejšimi mladinci, mehanikom in trenerjem odhaja na 2000 kilometrski potovalni trening po Jadranski magistrali, ki ga bodo sklenili na pustno nedeljo. Z desne proti levi so: trener Stane Velikaine, kolesarji — Valter Bonča, Ivan Poljanec (oba delavca Iskre Rotomatike) Lado Sedej, Borut Vodopivec, Toni Žnidaršič, Simon Poljanec, Jože Markič, Borut Rovšček in mehanik Janko Cigale.

KORISTNE MALENKOST

Priročna odlagalna polička in dodatna delovna površina

V majhni kuhinji je še kako pomembno, če lahko koristno uporabimo vsak centimeterek prostora. V takšnih kuhinjah primanjkuje zlasti odlagalnih in delovnih površin. Koristno lahko izrabimo tudi prostor pod oknom, kamor pritrdimo neke vrste zložitveno mizico, oz. polico. Za to »umetnino«, ki jo lahko naredite tudi sami, potrebujete ustrezno ploščo in sklopne konzole. Pri nas so na prodaj takšne konzole v dveh velikostih, torej se lahko odločite za bolj, ali manj globoko poličko. Upoštevati morate le, da polička ne sme biti širša od 60 cm, dolžina pa je odvisna od želja in prostorskih možnosti uporabnika, od dolžine pa je odvisno tudi število konzol. Na skicah so tri različice. Najprej je to dodatna delovna površina med dvema obstoječima elementoma. Če želimo dostop do okna, ali lažji dostop do omaric, ki se odpirajo pod novo poličko, jo preprosto sklopimo. Poličko lahko priredite tudi tako, da imate ves čas lažji dostop do okna, na primer pri tistem delu, ki ga navadno odpirate. V tem primeru jo pač ustrezno iz-

režete (ne pozabite kupiti ustreznih, to je, različno dolgih konzol). Naslednja možnost je razdeljena plošča tako, da lahko po potrebi sklopite le en del.

Priprave in hranjenje pijač

Nekaj nasvetov o pripravljanju in hranjenju pijač, ki vam bodo prišli zelo prav. Skratka — nekaj nasvetov, ki jih v knjigah ne boste našli pa vam pri vašem vsakdanjem gospodinjstvu lahko koristijo.

Hranjenje že načetih steklenic vina

Odprto steklenico vina zamašimo z dobro očiščenim zamaškom iz plute in jo shranimo za nekaj dni v hladilnik. Približno štiri dni bo tako shranjeno vino še imelo dober, poln okus, pozneje se ta izniči. Vino lahko v teh štirih dneh še ponudimo in sicer takole: belo direktno iz hladilnika, rdeče, ali črno pa mora pred uporabo nekaj ur stati zunaj hladilnika, ponudimo ga, ko doseže sobno temperaturo.

Za pripravo raznih omak in juh lahko vino, ki ga hranimo v hladilniku, uporabljamo še 14 dni, vendar pred uporabo preverimo, ali se ni morda skisalo. Skisanega vina ne zavrzimo, temveč ga uporabimo za kis.

Hranjenje zaprtih steklenic vina

Steklenice z belimi in rdečimi vini hranimo v navpični legi, tiste

s črnimi in penečimi vini pa ležeče.

Sok limon, ali pomaranč

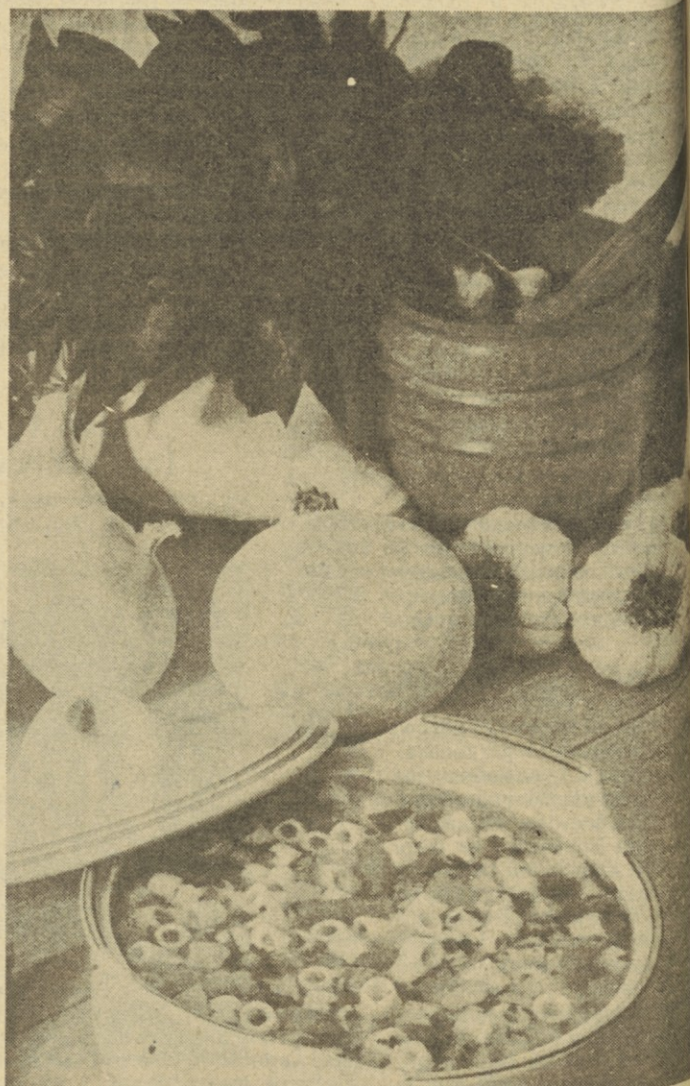
Če bi želeli limonin, ali pomarančni sok čim dlje ohraniti svež, ga damo v kozarec in vsujemo vanj toliko sladkorja, da ne ostane niti kapljica tekočine.

Grenki sirupi

Vaš otrok noče spiti grenkega sirupa, ki mu ga je predpisal zdravnik. Poskusite s kocko ledu: otrok naj za nekaj trenutkov položi jezik na kocko ledu, potem bo grenko zdravilo spil z manj upiranja.

Sladkorni rob na kozarcu za koktajl

Okrasni rob na kozarcu za koktajl boste najlažje napravili, če robove kozarcev namažete z limoninim sokom ter jih pomočite v običajen sladkor. Ko se bo ta osušil, morate že pripravljeno pijačo vlivati v kozarec zelo pazljivo.

Naravna sredstva za pomivanje posode — nadomestitev kemičnih

Ko vam zmanjka detergenta za pranje posode, je danes najenostavnejša rešitev oditi v najbližjo trgovino in kupiti novo steklenico detergenta. Vendar se zgodi, da je trgovina zaprta, ali da detergentov ni na voljo, kar se žal — že pogosto dogaja. Zato vam ponujamo nekaj nasvetov tako, da lahko kljub pomanjkanju detergentov povsem uspešno in z lahkoto pomivate posodo in druge kuhinjske predmete:

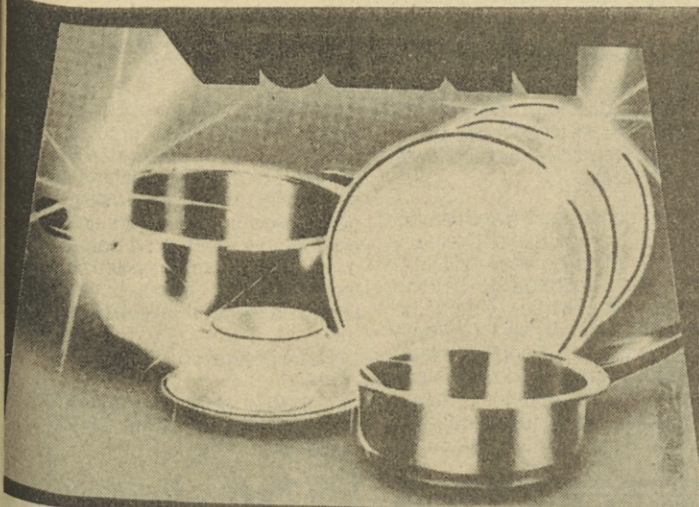
1. Če naše mame in babice so znale bleščeče oprati posodo tako, da so vodi dodale malo kisa, ali limone. Poskusimo še mi! Namesto originalnega, tovarniško izdelanega, lahko dodamo vroči vodi tudi kis, v katerem je bila konzervirana zelenjava vseh vrst. Zato tega kisa nikoli ne zavrzite.

Prav tako ne zavrzite odrezkov limone, s katero ste okrasili kako jed. Če jih dodate topli vodi, v kateri nameravate pomiti posodo, je to prav tako odličen detergent.

2. Pest debele soli in pest sode bikarbone dodamo vroči vodi, v kateri želimo oprati posodo in prav tako dosežemo odličen rezultat in nadomestek za kemični detergent.

3. Če imate ostanke toaletnega mila, lahko iz njih pripravite detergent za pranje posode. Ostanke toaletnega mila segrevajte s paro, dodajte nekaj lističev bazilike, lovora in žajblja in počakajte, da se zmes utekočini. Nato tekočino precedite v plastično posodo — in detergent za pomivanje posode je pripravljen.

4. Vrela voda, v kateri ste kuhali krompir, ali testenine, prav tako lahko nadomesti detergent.

V kozarčke lahko spravite tisoč drobnarij

Tisto, kar v kuhinji potrebujete najpogosteje, je najbolj imeti čim bolj pri roki. Večino začimb sicer res kupimo že v stekleničkah, za katere dobiš ustrezna stojala (mimogrede, obesite jih lahko, na primer, tudi na notranjo stran vrat kuhinjske omarice), toda koliko je še drugih drobnarij, ki vendarle zavzemajo nekaj več prostora, na primer lovorjevo listje, ali muškatni oreški, ali vanilijeve palčice pa pecilni

praški, vaniljin sladkor in še kaj. Vse to lahko spravite v steklene kozarce, ki imajo pločevinaste pokrove z navojem in jih pritrdite pod viseče omarice, kot kaže skica. Priročno in še čedno povrh! Enak patent lahko uporabite v priročni delavnici za pregledno shranjevanje žebeljčkov in vijakov, ali pa na ta način naredite red med gumbi, spinkami in sukanci.

Zbrala: V. Ž.

Prehrana v marcu

Spomladi zgubi vzimljena zelenjava velik del, nekatera pa skoraj vse vitamine. Tako je tudi s krompirjem, ki je zelo važen oskrbovalec z vitaminom C. Nima ga prav veliko, toda ker je stalno na mizi, ga telo redno dobiva. Zato moramo še prav posebno skrbeti, da poiščemo vse možnosti in hrano obogatimo z zaščitnimi snovmi. Pomagamo si s kislim zeljem, hrenom, zelenim petršiljem in limono. **Kislo zemlje:** v njem je ohranjenih veliko vitaminov in rudniških snovi. Za telo pa je zelo važna tudi mlečna kislina in bakterije mlečnega kisanja. Prve in druge preprečujejo in zavirajo v črevesju škodljiva vrenja in razkrajanja. Mlečna kislina se zelo dobro povezuje z želodčno, pomaga prebavljati in vzbuja tek. **Limona** ima v tem času dvojno vrednost za naš organizem. Velja za najbogatejši vir vitamina C in jo vedno uporabljamo tedaj, kadar hočemo hitro odstraniti pomanjkanje vitamina v hrani. Z njo tudi zvišamo odpornost telesa proti raznim boleznim, še posebno proti nalezljivim. Za naše zdravje je izrednega pomena celoten kompleks zaščitnih snovi, ki jih vsebuje. Osvežujejo pa tudi njene kisline. Najbolj učinkovita je v sveže iztisnjem soku.

Pijače v marcu

Flip je severnoameriška pijača z alkoholom. Včasih je bila to topla pijača narejena s pivom, danes je po večini mrzla in brez piva. Vedno pa mora vsebovati sveže jajce.

Zato je to krepilna pijača. Jajce je treba dobro stepsti, da je flip penast. Serviramo ga s slamico in v visokih ozkih kelihih. **Konjakov flip:** tri kozarčke konjaka, jajce, sok pol pomaranče, žlička sladkorja, ščepec naribanega muškatanega oreška. Vse sestavine v mešalcu dobro zmešamo. Zlijemo v kozarec in potresemo s ščepecem muškatanega oreška. **Sadno-mlečni flip:** kozarček konjaka, jajce, osmina litra mleka, dve žlici sadja (jagode, maline, češnje, borovnice, ananas, pomaranče), žlica sladkornega sirupa, žlica stepene smetane. Vse sestavine, razen smetane, zmiksamo z dodatkom zdrobljenega ledu (dve kocki). Zlijemo v kozarec, okrasimo s kupčkom smetane in koščki, ali celim sadjem. Serviramo s slamico in žličko.

Pokrov steklenega kozarca privijemo na spodnjo stran viseče omarice

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.

Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Računovodske informacije v mednarodnem poslovanju

v času od 31. 3. do 2. 4. 1988

Program strokovnega izpopolnjevanja je namenjen direktorjem tržnih področij in vodjem sektorjev v izvozni dejavnosti Iskre, poslovnim delavcem, svetovalcem ter vodjem komercialnih OZD v delovnih organizacijah Iskre.

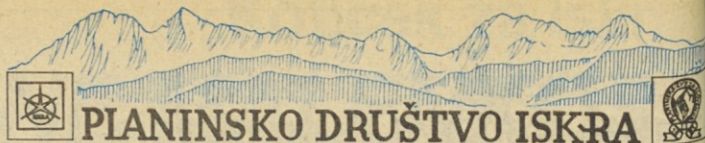
VSEBINA:

1. Mednarodna primerjava finansiranja v podjetjih
2. Interpretacija bilance stanja, bilance gibanja sredstev in bilance uspeha v luči mednarodnih primerjav
3. Interne cene v velikih zapadnih podjetjih
4. Problemi sestavljanja konsolidiranih zaključnih računov
5. Mednarodna primerjava uspešnosti in kazalnikov
6. Finančni problemi mednarodnega poslovanja Iskre

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 31. 3. 1988 ob 9. uri v Kompas Hotelu Ribno (pri Bledu). Zaključek seminarja bo dne 2. 4. 1988 predvidoma ob 14. uri.

VODJA PROGRAMA: Franc Vreček, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

PRIJAVE: prijavnice pošljite najpozneje do 18. 3. 1988 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII. Podrobnejše informacije o vsebini in izvedbi seminarja dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. (061) 222-212.

Pristava nad Stično

V soboto, 5. marca bo že naslednji izlet Iskrinega planinskega društva, in sicer na Pristavo nad Stično. Izlet je lažji in torej primeren tudi za kondicijsko manj pripravljene ljubitelje gora in otroke.

Dobili se bomo ob 6.20 pod uro na ljubljanski železniški postaji in se z vlakom ob 6.41 odpeljali do Ivančne Gorice. Od tam bomo šli čez Stično na 674 metrov visoko Pristavo, zatem pa na Obolno, kjer je izredno prijetna domača gostilna.

Vračali se bomo po grebenu in se nato spustili v Višnjo Goro, domov pa se bomo vračali z vlakom ob 16.28 ali ob 18.18. Lahke hoje bo približno 6 ur, izlet pa bo vodil Jure Petrovčič. Pri njem se tudi prijavite, številko telefona pa ima 556-141/256.

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

Vremščica (1026 m) in jama Vilenica

V soboto dne 5. 3. 1988 bo PS DO ISKRA Kranj izvedla enodnevni izlet na Vremščico in ogled lepot kraških pojavov.

Odhod posebnega avtobusa bo ob 7. uri izpred hotela Creina v Kranju. Vozili se bomo skozi Ljubljano preko Razdrtega do Sežane od koder nas čaka 2 uri vzpona po kolovozih in stezah na 1026 m visoko Vremščico. Sestopili bomo po razglednem grebenu do avtobusa, ki nas bo v 2 urah popeljal skozi Divačo in Sežano do turistične jame Vilenice. Po enournem ogledu ja-

me se bomo z avtobusom vrnili v Kranj, kamor bomo predvidoma prispeli ob 19. uri. Čaka nas 5 — 6 ur hoje po tehnično nezahtevnem svetu. Izlet priporočamo vsem, tudi našim aktivnim upokojevcem. Priporočamo zaščito pred padavinami ter lahko pohodno opremo in baterijsko svetilko za obisk jame, ki pa je sicer električno razsvetljena.

Cena prevoza bo 3.500,— din.

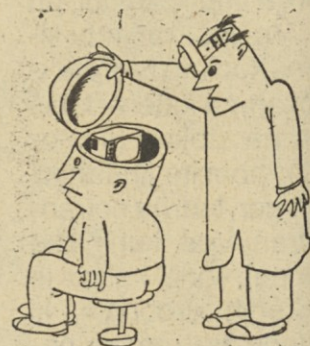
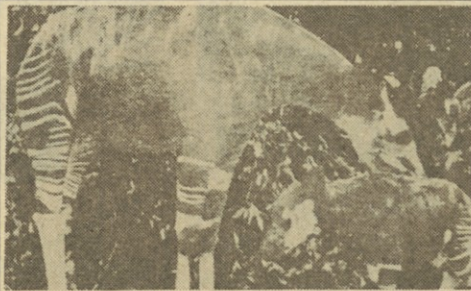
Prijave in vplačila sprejema Volga Pak iz DO ERO, tel. 28-22 od srede 2. 3. 1988.

Zahvala

Ob odhodu v pokoj, se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Elementi za prelepo darilo in vam želim še veliko uspehov.

Evgenija Porenta

AVTOR	DIŠEČA	NAJOBSE-	PRISTAN.	KARAMBOL	SVETILO	ANTON
RUDI MURN	STRUPENA	ZNEJŠE	MESTO		Z VISOKO	SLODNJAK
	CVETICA	GOROVJE	V JEMENU		ENERG.	
	LILJEVKA	V SRBIJI			GOSTOTO	
VRSTA						
EMBALAŽE						
STRUPENA						
KACA						
TOČKA						
GIBANJA						
SONCA V						
VESOLJU						OKRASEK
						OKRASJE
						NAKIT
NORD.				OBLIKA		
BOGINJA				IMENA		
MORJA				EDVARD		
					OVCJI	
					SAMEC	
					PLAČILNI	
					OBROK	
					RUSA	
					TRATA	
					LATINSKI	
					PESNIK	
					MLINSKI	
					ZLEB	
NOBELIJ		JUŽNO-	KDOR JE			
		AFRIŠKA	DOSEGL			
		REPUBLIKA	REKORD			
			1			
IVJE					GOSTINSKI	
					LOKAL	
STRUPEN						
PLIN Z					DEL	
OSTRIM					OBVALA	
VONJEM						
GLAV. M.					ITA	
GANE						JURIČ
						EVGEN

Sodobni bolnik

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica. — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.